ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 702 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ. 1899 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6–18 | 8 Շևվալ 1316 | 6 Շուբաթ 1314 | Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 702

«بوزانتیون»
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته . صاحب امتیاز و مدیر مسئول
بوزانت کچیان
مطبعه و اداره خانه سی باب عالی جاده سنده ۲۳-۲۵ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KETCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՀ Մ. ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌԻ

Թէեւ Նուպար փաշայի չափ մեծ վարչագէտ մը չէր, ո՛չ ալ եգիպտացի պետական մարդուն չափ դժնդակ գիրքերու մէջ գտնուած, բայց Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ, իբրեւ պետ Եւրոպայի էն մեծ ազգերէն մէկուն, ա՛յնքան կարեւոր դիրք մը կ'գրաւէր միջազգային քաղաքականութեան մէջ, որ իր անակնկալ մահուան գոյժն երէկ կայծակի մը պէս ինկաւ Կ. Պոլսոյ վրայ, եւ ընդհանուր ապշութիւն պատճառեց։

Նուպար փաշայի մահը կանուխէն գուշակուած [ետեւէն եղած էր] արդէն։ Նուպար իր դերը լմնցուցած էր աշխարհի թատերաբեմին վրայ։ Կեանքի բնական սահմաններուն ալ հասած էր արդէն։ Ֆէլիքս Ֆօռ այնպէս չէր։ Կեանքին առոյգ շրջանին մէջ կրնար սեպուիլ տակաւին, հազիւ 58 տարեկան ըլլալով։ Այն տարիքի մէջ իր հայրենակիցներէ շատեր նո՛ր կեանք մը կ'սկսին, կարգուելով մեծակակ դրամօժիտներով։ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ ալ ամէն հաւանականութիւն կ'ընծայէր իր եօթնամեայ պաշտօնն ողջ առողջ աւարտելու։ Դեռ անցեալ օր որսի ելած էր. զի որպէս կ'սիրէր անգլիական կիթութիւնն, անգլիական լեզուն և անգլիական բարքերն, այնպէս ալ կ'սխորժէր անգլիական առողջարար մարզանքներէն։ Իր առուգութիւնը կ'վերագրէր իր սիրած «ըսփորթ»ներուն, բացօթեայ մարզանքներուն, արշաւներուն։ Իր որսորդութիւն պաշտօնական ձեւակերպութիւն մը չէր՝ կարգ մը դիւանագէտներու որսորդութեան նման, որոց ինչպէս շատ մը խօսքերն եւ ձեւերը, նմանապէս վայրի երէներ որսալը կեղծիք մ'է, և լոկ պատրուակ մը՝ լեռներու, հովիտներու մէջ և անտառներու խորը գիրար տեսնելու և մարդկութեան գլխուն խաղեր սարքելու։

Սահմանադրական երկրի մը պետ ըլլալով, Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ երկրին ներքին կամ արտաքին քաղաքականութեան վրայ վճռական ազդեցութիւն չէր կրնար ունենալ, քանի որ իր պաշտօնն է չէզոք մնալ զանազան կուսակցութեանց միջեւ։ Բայց այսօր մէկու մը գաղտնիք չէ թէ շատ վտանգաւոր վայրկեաններու մէջ իր խոհեմութիւն և իր փորձառութիւն խումբ փրկեցին Տէրութեան նաւը, մանաւանդ Տրէյֆիւսի գործին մէջ այնպէս կարգադրելով ամէն բան որ օտար Տէրութիւններու հետ խնդիր չծագի։ Կարեւորն այն է որ ի գլուխ Հանրապետութեան՝ ազգը տեսնէ իր է՛ն պատուաւոր, է՛ն վստահելի զաւակն, և օտար երկիրները՝ կատարեալ ազնուարարոյ [ճէնդլմէն] վարիչ մը ազգին ճակատագրին եւ պարկեշտ միջնորդ մը օտար Տէրութեանց հետ Ֆրանսայի յարաբերութեանց։ Այս իտէալին է՛ն շատ կ'մօտենար Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ, որ թէպէտ ի ծնէ ազնուական մը չէր, ո՛չ իսկ հարուստ ծնողաց զաւակ, բայց մասամբ Ֆրանսայի, մասամբ Անգլիոյ մէջ գոհացուցիչ կրթութիւն մը ստանալէ ետքը, խելքն ու բախտ ունեցած էր ինքզինք կրթելու Աշխատութեան մեծագոյն դըպրոցին մէջ։

Ամերիկացիներուն համար, որք անցեալ չունին գրեթէ, որք երիտասարդ ազգ են, զարմանալի պիտի չթուէր հասարակ արհեստաւորութենէ յառաջ եկած մէկու մը Տէրութեան է՛ն բարձր դիրքերուն հասնիլը։ Բայց Ֆրանսայի համար, որ նոյն իսկ իր հանրապետական բարքերու մէջ կ'պահէ ազնուականութեան բնազդներ, և որ հին օրերու ներկայացուցիչ պահպանողական գործօն կուսակցութիւններ ունի ցայսօր, իրաւցնէ եզական էր այս Նախկին խաղախորդի աշկերտին՝ Ֆէլիքս Ֆօռի՝ Նախագահութեան բարձրանալը։ Ասիկա յորդանք մ'էր իր ուշիմութեան, իր նկարագրի զօրութեան և այն գործնական ձիրքերու զորս ստացած էր գործքով, արդիւնքով լեցուն կեանքի մը մէջ։ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ արդարացուց իր վրայ դըրուած յոյսերն, և թէպէտ իր կեանքի մեծ մասն անցուցած էր գործաւորներուն կամ գործարանի վարպետներուն հետ, բայց երբ իր երկրին համար քաղաքական մեծ բախտ մը զինք Ռուսիոյ Կայսեր հետ անմիջական հաղորդակցութեան մէջ դրաւ և վիճակցութիւն մը կնքելու կոչուեցաւ, այնպէս անթերի կատարեց իր դերին պարտականութիւններն ինչպէս պիտի ընէր Եւրոպայի առաջին ճէնդլմէնը։ Եւ առով անգամ մ'եւս հաստատուեցաւ թէ ճշմարիտ ազնուականութիւնը ծնունդի մէջ չէ անպատճառ, այլ կրթութեան և բարքի ու վարքի մէջ է, և թէ մարդ ինքն իրմով կրնայ հիմնել ազնուականութեան տիպար մը, ազնուականութեան ճշմարիտ անուն մը, ու անխարդախ տիտղոս մը։

Իբրեւ սահմանադրական Նախագահ որ պէտք չունի քաղաքականութեան ամէն օրուան վէճերուն միջամտելու, Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ գնահատելի գործունէութիւն մը կ'ցուցնէր ոչ-քաղաքական գործերու մէջ, իբրեւ պաշտպան կրթական, բարեգործական, գեղարուեստական, գրական, գործաւորական ձեռնարկութեանց, հիմնարկութեանց։ Ուր որ բարի, գովելի գործ մը կար, ուր ամէն ֆրանսական սիրտեր կրնային միանալ, հո՛ն էր Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ։ Ողբացեալ վաղամեռիկ Քառնոյի ճշմարիտ յաջորդ մ'էր այս մասին։ Հանգուցեալ Նախագահի պէս անշարժ չէր նստեր իր նախագահական պալատն կամ դղեակին մէջ․․․ Ճամբորդութեան ծախքերը խնայելու համար, այսինքն՝ Տէրութեան գանձէն իբրեւ ճամբորդութեան ծախք ամէն տարի իրեն տրըուած սաչափ հարիւր հազար Ֆրանքն հանգիստ և անաշխատ գըրպանելու և «մակօ»ն խոշորցնելու համար։ Իր անմիջական նախորդին, Մ. Քազիմիր Բէրիէի չափ ալ չէր միջամտեր կուսակցութեանց վէճերուն, որով այնքան չէր թամբասուեր։ Միակ բացառութիւն կ'կազմէին վերջերս Տրէյֆիւսի խնդրոյն անպատեհ խառնաշփոթութիւններն, երբ ամէն կողմ ցեխ նետողները փորձեցին զՄ. Ֆէլիքս Ֆօռն ալ արատաւորել, բայց չյաջողեցան, թէեւ կ'կասկածինք որ անոր մահը փութացուցին, տարաբախտ յուզումներու մատնելով զնա։

Ո՞վ պիտի ըլլայ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռի յաջորդը.—Այս է հիմակ ընդհանուր հետաքրքրութեան առարկան։ Եթէ Տրէյֆիւսի խնդրին վրայ վերջնական վճիռն արձակուած և հանրային կարծիքը խաղաղած ըլլար, Մ. Պրիսոն կրնար ընտրուիլ Նախագահ, զի հաստատեց իբրեւ վարչապետ թէ կատարելապէս անկողմնակալ մարդ մ'է։ Ա՛ն էր որ քաջութիւն ունեցաւ խընդիրը վերաքննութեան ղրկելու։—Մ. Քավէնեաք, իբրեւ պատերազմական նախարար, Տրէյֆիւսի գործը «քիթը բերանը դարձուց»։ Կանուխէ Բանակին տալով բան մ'ընել ուզեց, և դեռ կ'ուզէ, բայց այնքան կուսակցական մարդ եղաւ, որ չի կրնար ընտրուիլ։—Մ. տը Ֆրէսինէ, արդի պատերազմական նախարարն, օրուան քաղաքագէտներուն մէջ է՛ն սրամիտներէն, է՛ն խարամանկներէն մէկն է, որ հոգի կուտայ Հանրապետութեան Նախագահութեան համար։ Ճիշդ այս նպատակաւ իր մէկ ոտքը Մերակոյտին, միւս ոտքն Ակադեմիոյ մէջ դրաւ, և պատերազմական նախարարի պաշտօնէն զատ ուրիշ պաշտօն չընդունեց քանիցս, որպէս զի մեծ զօրապետներուն հաճոյքը շահի, յարաբերութիւններ մշակէ ամէն կողմ, եւն։ Հիմակ ընտրութեան հաւանականութիւն ո՛նի քիչ շատ։ Բայց երբեմն Քանամայի գործին մէջ, յետոյ Տրէյֆիւսի գործին մէջ ա՛յնքան մեծամեծ համբաւներ աղարտեցան, ա՛յնքան մարդիկ ազգին կասկածելի երեւցան, որ աւելի հաւանական է ենթադրել թէ այս անգամ ալ Ազգ. Վեհաժողովը բոլորովին չէզոք, գուցէ անունը քիչ լըսուած, մէկը պիտի բերէ դնէ իբրեւ գերագոյն իրաւարար [arbitre] հակընդդէմ կուսակցութիւններուն մէջ, որոց կռուոյտն արտայայտութիւնք աւելի սաստկանալու քան մեղմանալու երեւոյթն ունին այս պահուս։

Ինչպէս յայտնի է, Նախագահն ընտրելու համար, Մերակոյտն և Երեսփոխանաց Ժողովն ի մի վայր գալով, Ազգային Վեհաժողովը կ'կազմեն, եւ քուէից պարզ մեծամասնութեամբ կ'ընտրուի Նախագահը։ Մերակոյտը կ'բաղկանայ 300 անդամէ, որք առնուազն 40 տարին լրացուցած են։ Մերակուտականք ինն տարուան համար կ'ընտրուին երկրորդ աստիճանի քուէարկութեամբ, և երեք տարին անգամ մը մէկ-երրորդը կ'նորոգուի։ Երեսփ. Ժողովը կ'բաղկանայ 584 անդամէ, [մէկ երեսփոխան առ 70,000 բնակիչ]։ Երեսփոխանք գաւառակներէն կ'ընտրուին չորս տարուան համար, ուղղակի քուէարկութեամբ։ Երեսփոխան ըլլալու համար պէտք է զինուորական ծառայութեան սկզբնական պայմանաժամը լրացուցած ըլլալ։ Ընտրող են ամէն անոնք որ 21 տարին լրացուցեր են, եւ ընտրելի են ամէն անոնք որ 25 տարին լրացուցեր են։ Գործօն բանակին մէջ պաշտօն ունեցողներ ո՛չ ընտրող են ո՛չ ընտրելի։ Արդի Երեսփոխանութիւնն ընտրուած է 1898 մայիս ամսուն, և երեք տարի ունի դեռ։ Չափաւոր Հանրապետականք և Արմատականք գիրար կ'հաւասարակշռեն։ Բայց Մերակոյտին ստուար մեծամասնութիւնը չափաւոր ըլլալուն, կ'ենթադրուի որ նոր Նախագահն եւս Չափաւորներուն մէջէն առնուի։

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՀՈԳԵԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Նկարագրի տարբերութիւնները.— Բաժնող տարրերը.—Վանայ Առաջնորդութիւնը.— Նիկոմիդիոյ Առաջնորդը.— Բերայի թաղականական խնդրոյն առթիւ.—Ո՞վ խրատական.—Աւելցուածներ։

Իրարու երես նայելով, իրարու հետ հաց ուտելով, մէկ անգամէն գիրար հասկցած չենք ըլլար։ Ոչ ալ քաղաքավարական կամ արարողական պարտաւորութիւններ կրնան հասկցնել մեր իսկութիւնը մեր դիմացինին։ Գլխու հակումներն ո՛րքան խոնարհ ըլլան, նշանակ չեն թէ հոգիով ալ խոնարհ ենք. աչքի անոյշ նայուածքն անպատճառ մեղմ ու բարեխնամ ազատ հոգիի մը արտայայտութիւնը չէ։ Չէ գտնուած նիւթական կամ շօշափելի աստիճան մը արտաքուստ չափելու մարդուն ներքին բնութիւնն, և ա՛յն բարեխառնութիւն զոր ընդհանուր իմաստով «հոգեկան վիճակ» կ'կոչենք։ Գտնուած չէ այդ ջերմաչափ, խոնաւաչափ, անօթաչափ։ Հոգեկան վիճակը մէկ չէ։ Հոգեկան վիճակներ կան. միջավայրէ միջավայր կ'տարբերին, պարագայէ պարագայ կ'փոխուին, ազդեցութենէ ազդեցութիւն կ'այլայլին. ու միշտ նոր հակումներով, արտայայտութիւններով կ'երեւի մարդ, յաճախ բոլորովին տարբեր երէկուան մարդէն, ինչպէս այս օրուանը թերեւս մեծապէս տարբերի վաղուանէն։ Հոգեկան վիճակներն են ասոնք։ Պարզ անհատի վրայ միայն փորձուած չեն. ամբողջ ազգերու, պետութեանց վրայ նոյն են բնութեան ա՛յդ հոգեկան վիճակներն, որոց գլխաւոր սատարն են, ինչպէս ըսինք, պարագաները։ Մեր նիւթէն բնաւ չեղած չենք ըլլար, երբ հոգեկան վիճակի փոփոխութեան իբրեւ գերազանց օրինակ մէջ բերենք Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց բընակիչներուն քաղաքական ուղղութիւնը վերջին պատերազմէն ի վեր։ Իրենց քաղաքներուն պատերէն դուրս՝ աշխարհի գոյութիւնն հազիւ կ'ըմբռնէին երբեմն, ի՛նք իրենց մէջ ամփոփուած՝ կ'ապրէին ներքին ու գերազանցապէս ամերիկեան կեանք մը, ամէն քաղաքական փորձութիւններէ, սահմանափակումներէ հեռի. առ առաւելն կրօնական ծայրայեղ նախանձայուզութենէ մը բռնուած, նորօրինակ վարդապետութիւններու առաքեալներ միայն կ'յարուցանէին իրենց ծոցէն, յանդուգն, ձեռներէց և համոզիչ առաքեալնե՜ր։ Այսօր սակայն հոգեկան վիճակի ի՜նչ փոփոխութիւն։ Միացեալ Նահանգները գահավէժ կ'մղուին հին Հռոմայեցիներն յիշեցնող պատերազմներու մէջ. բաւական զօրաւոր սպանիական ազգի մը հետ կռուի բռնուելէ ետք, անկանոն ու կէս-վայրենի բնիկներու հետ եւս անտանելի պատերազմ կ'մղեն, եթէ կէս մը քաղաքակրթութեան ծաւալման ծարաւի ոգւով, բայց կէս մ'ալ հողեր գրաւելու ու միջազգային պետութիւն մ'ըլլալու անակնկալ մարմաջով։ Այսչափը միայն կ'բաւէ մեզ, հասկցնելու համար թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզենք հոգեկան վիճակով։ Ինչպէս կ'ըմբռնենք պետութեան մը նոյն վիճակի փոփոխութիւնը, կ'ըմբռնենք նաեւ անհատական կամ ընտանեկան կեանքի նոյն վիճակի փոփոխութիւնն, և դարձեալ նոյն կերպով կրնանք ըմբռնել նաեւ դասակարգի մը հոգեկան վիճակի մը փոփոխութիւնը։ Այս զանազան ու անակնկալ փոփոխութիւններ սա՛ անախորժ և վատթար հետեւանքն ունին որ իրենց կ'յաջորդէ նկարագրի փոփոխութիւնն ալ, կամ կ'անհետի նկարագիր ըսուած բանն, որ մարդուն արժանապատուութիւնն է ինքնին։ Խորհելու, դատելու, գործելու կամ կամենալու կենսոտ հոգեկան վիճակներուն մէջ ա՛յնպիսի անկարծելի և սրտառուչ փոփոխութիւններ կ'գտնենք, որ վերջ ի վերջոյ զմեզ անձնապէս փոխուած կ'տեսնենք, կամ ուրիշներուն աչքին իրօք փոխուած կ'ներկայանանք։ Նոյն մարդը չենք այլ եւս. ցամաքեցուցիչ խորշակ մը անցեր է մեր վրայէն. անհաստատ տերեւի մը պէս անձնատուր եղեր ենք օդի, հովի մէն մի շարժումի և տարուբերման։

⁂ Ի՞նչ կ'ըլլան յայտնի արդիւնք այս վիճակին։ Դու կ'փոխուիս, ես նոյն կ'մնամ. ես ալ կ'փոխուիմ, ուրիշներ նոյն կ'մնան, և այսպէս շարունակաբար կամ փոփոխակի։ Բարքերու այս անկանոն երթեւեկութեան ու աչքկապուկի խաղին հետեւանքն ի՞նչ կ'ըլլայ բարոյապէս։ Պատասխանը պարզ է.—Անդունդ մը որ զմեզ կ'բաժնէ իրարմէ, վիհ մը որոյ եզերքի բնակիչները չեն կրնար հաղորդակցիլ. գաղափարի, կարծիքի խառն խուժան մը կ'գոյանայ, որոյ մէջ կը կորսուի բանաւոր գաղափարն ու կարծիքը։ Զիրար չհասկնալու աղէտը մի՛ կ'րծէք թէ ընկերութեան մը մէջ նուազ կործանիչ աղէտներէն ըլլայ։ Առէ՛ք մեր կամ ձեր Թաղային բոլոր գործերը, վարժարանի կամ եկեղեցիի շուրջ դարձած կամ աւելի սերտած բոլոր խնդիրները. ցոյց տուէ՛ք բանաւոր կարծիքն ու գաղափարն որ վերջապէս յաղթանակած ըլլայ. ուրեմն ի՞նչ բան կ'յաղթէ վերջապէս։ Պատասխանելու համար երկար բարակ խորհելու հարկ չկայ, յետադէմ գաղափար մը պաշտպանելէն շահ ունեցող քանի մը հոգիս իրար կուգանք, և «աս ասանկ պիտի ըլլայ» ըսելով, կուսակցական փցուն վիճաբանութիւն մը կ'հանենք աղմուկով խառն, «չէ նէ կ'հրաժարինք» կ'ըսենք, ու դեռ այսպիսի իմաստով շատ բաներ կ'ըսենք, ու մեր ըսածը կ'քալեցնենք։ Մե՞զ վիճակեր է հետեւցնել թէ այս մեր ընթացք ո՛րչափ կ'վնասէ մեր Թաղին կրթական կամ եկեղեցական խնդրոյն. ո՛րչափ կը վնասէ մեր ընտանեկան կեանքին համաձայնութեան, ո՛րչափ կ'վնասէ մեր ընկերային յարաբերութեանց ու փոխադարձ սիրալիր կապերուն։ Անոնք չենք մտածեր, ու վայրկենի տպաւորութիւններէն կուրցած՝ մեր կիրքերուն գծած շաւղէն կ'քալենք, առանց հաշուելու այս քալուածքին տրամաբանական հետեւութիւնները։ Կ'նշմարէ՞ք հիմա զմեզ իրարմէ բաժնող անդունդը։ Գոնէ չարիքը գործելու համար համաձայնէինք ամենքս, ու թերեւս չի կազմուէր այս անդունդ։ Նկարագրի տարբերութիւններէն ծնած այս քայքայիչ վիճակին մէջ ծիծաղելին ալ կայ. վարժարանի և եկեղեցւոյ աղէտն արդիւնաւորելէ ետք, մեր շուրջ պատասխանատուներ կ'փնտռենք, չարիքին ծանրութեան առջեւ անհարեկ կ'սոսկանք մեր դժոխադէմ որդին—գործը—տեսնելով, ու վարհուրելի միամտութեամբ կ'հարցնենք «Ո՞վ ըրաւ այս ամէնն», որպէս թէ մեք մեր բաժինը չունինք այդ ամէնուն մէջ։ Եթէ գիրար հասկնալով ու հանրային օգուտը միայն մտածելով գործէինք կրթական կամ եկեղեցական խնդիրներու մասին, կարծիքի մաշեցնող տարբերութիւնները գոյութիւն պիտի չունենային, ու համերաշխ գործակցութեան մը սերտ կապերն զմեզ ա՛յն աստիճան պիտի միացնէին դպրոցական յառաջդիմութեան ու եկեղեցական պայծառութեան, կամ մեր նախնեաց գեղեցիկ բառով, բարեզարդութեան շուրջ, որ արդիւնքը պիտի ողջունէինք սիրով և յօժարութեամբ, ապահով ըլլալով թէ այդպիսի անկեղծ ու հաւատարիմ աշխատակցութեան մը արդիւնքն ուրիշ բան չի կրնար ըլլալ եթէ ոչ օրհնութիւն։ Բայց անձնատուր չըլլա՛նք քնարերգական բացատրութեանց, և կրկնենք թէ մեր հոգեկան վիճակի պարագաները կ'գտնուին շատ տխուր և անկայուն տարրերու մէջ։

⁂ Դասակարգ մը որ վերջապէս գոյութեան իրաւունք մը ստացեր է մեր մէջ, և որուն ամէնէն համակրելի կողմը պէտք էր ըլլալ համերաշխ ու քրիստոնէական գործակցութիւն մը, այսօր կ'ներկայացնէ մեզ հոգեկան յուսահատեցուցիչ վիճակ մը։ Կ'թերանայ իր պարտքին. երբեմն այս բացատրութիւն— [illegible] — ամէնէն սոսկալի նախատինքն էր զոր կարելի էր ընել մէկու մը կամ դասակարգի մը, ինչպէս է այսօր մեր եկեղեցական դասակարգը։ Օտար քրիստոնէական հասարակութեանց առջեւ մեր կղեր այսօր կ'ներկայանայ իր հոգիի բովանդակ իսկութեամբ։ Երբեք այսքան յաջողակ առիթ մը չէր կրնար ըլլալ նժարի մէջ դնելու համար ամէն ծանրութիւն և թեթեւութիւն։ Մեծ ու կարեւոր Վիճակի մը հովուութենէն խոյս կուտան եպիսկոպոսները, մեր գրգասուն ազնուականները, պապական բացատրութեան մը համեմատ եկեղեցւոյ իշխանները։ Ինչո՞ւ խոյս կուտան, ի՞նչ երկիւղ ունին, անկէ՞ց պիտի վախնան թէ այլ եւս Ժողովուրդը զիրենք չի յարգեր Պոլսոյ մէջ, անկէ՞ց պիտի սարսափին թէ ո՛չ հարսնիքի, ոչ ննջեցեալի պիտի հրաւիրուին այլ եւս, և Ժողովուրդը գոհ պիտի մնայ միայն պարզ քահանաներու արարողութեամբ։ Անոնք ամէն բան հաշուած են, սերտած են, և շատ աղէկ գիտեն թէ այս «ծերացող» Ժողովուրդ եպիսկոպոսէ, վարդապետէ խուռ պիտի չգայ։ Զեղաւ մէկ մասը, միւսը կ'առնենք, քահանաներէն կը դժգոհանք, Ժողովրդին կ'դիմենք. Ժողովուրդէն ցա՞ւ ունեցանք, քահանաներուն կ'դիմենք, ահա՛ իրենց պատճառաբանութիւն. և այս փոփոխ դերերու վարպետ կատարում իրենց շուրջ կ'սփռէ համակրանք ու անսահման վստահութիւն, ու մեք միամիտնե՜րս, ելեր կ'գանգատինք անոնցմէ։ Որչափ որ կ'յիշեմ, Վանայ առաջնորդութեան առաջին ընտրելի որոշուեցաւ Վարչութեան կողմէ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփան Եպիս. Յովակիմեան։ Առաջարկուեցաւ իրեն առժամաբար միայն Վան երթալ պայմանաւ սակայն որ պահէ պահպանէ Իզմիտի թեմին Առաջնորդ—Եպիսկոպոսի տիտղոսն, իրեն տեղ առժամեայ փոխանորդ մը կարգուի, մանաւանդ թէ ինք կարգէ զայն, վերջապէս անհոգ ըլլայ այդ մասին և երթայ հոն ուր աւելի պէտք կայ իրեն։ Մեծ պատիւ մ'էր այս Եպիսկոպոսին համար, և իրա՛ւ, արժանաւոր հովիւն էր այդ արօտին, բայց չգնաց, ի՛նչ կ'ըսես։ Եւ պատմութիւնն որբերու որդեգրութեան մասին այդ Եպիսկոպոսին առաջարկութեան ամբողջութիւնը պիտի չարձանագրէ միայն, այլ տեղ մ'ալ պիտի տայ վերեւ յիշուած փոքրիկ միջադէպին։

Բայց ոչ նուազ զարմանալի է որ Ազգ. Վարչութիւնն անպատճառ մուտքին մէջ եպիսկոպոսի մը օձիքը ձեռք ձգել կ'աշխատի Վան ղրկելու համար։ Ճաշակի այս տարբերութեան պատճառն ի՞նչ է։ Վանեցիք եթէ չոթալ թաղի կարօտը կ'քաշեն, ծայրագոյն վարդապետներն ալ նոյն իրաւունքն ունին, և Պատրիարքարանի իրաւասութեան տակ եպիսկոպոս—առաջնորդ մ'աւելի ունենալու մարմաջն ալ արդարացի պատճառը չի կրնար ըլլալ ներկայ առաջնորդական հասկաքաղին։ Առէ՛ք Սամսոնի Տ. Բարգէնն և Վան ղրկեցէք, և ամէնէն բանաւոր ընտրութիւնը կ'ըլլայ այս, ու տեղւոյն վրայ ալ ամէնէն օգտակարը։ Այսպէս պէտք էր ընել նոյն իսկ կանուխէն։

⁂ Երեք տարիէ ի վեր Բերայի Թաղը շահեկան խնդրոյ մը ասպարէզ եղած է։ Առաջին խորհրդածութիւնն որ ինքնաբերաբար կ'ներկայանայ մըտքիս, սա՛ է թէ ի՞նչ դժուար բան է եղեր որ մէկ քահանայի խնդիր մը չլուծուիր հոն, մինչդեռ երկու նոր քահանաներ արդէն իսկ ձեռնադրուեցան այս ժամանակամիջոցին մէջ։ Ընդունիլ կամ չընդունիլ, գնա՛ կամ կեցի՛ր ըսել ամենադիւրին եղանակը կ'ըլլար ցարդ Անանեան խնդրոյ լուծման, եթէ գիրար հասկնալու բարի սովորութիւնն ունենայինք։ Ընդհանուր օրէնքով, եթէ Ժողովուրդն առհասարակ կ'համակրի քահանային, անբռնաբարելի իրաւունք է թողուլ զայն հոն, և այն ատեն այս կամ այն քահանային առարկութիւն կուտ մ'անգամ չարժեր, առ առաւելն քէն պիտի ընէ ժամանակի մը համար, բան մը որ չի կրնար երկար տեւել։ Եթէ ընդհակառակն Ժողովուրդն առհասարակ հակակիր է քահանային, ո՜րքան դիւրին է կապել տալ անոր աղխերն ու Ֆէրիքէօյէն տարբեր Թաղ մը տեղաւորել զայն։ Քանի որ ո՛չ այս կ'ըլլայ ո՛չ այն, փնտռեցէ՛ք ուրեմն թաքուն պատճառներ, կամ ինձ հետ հարեւանցի կերպիւ մտածեցէք թէ Բերայի Թաղը սիրուն կատակի մը պէտք ունի, թատերական ներկայացումի մը, ժամանցքի մը, երեք եկեղեցիներուն և հինգ վարժարաններուն պատճառած տաղտուկէն սթափելու, կամ Խասեան վարժարանի բարեկարգութեան մշտնջենական խնդրէն կազդուրուելու համար։ Ենթադրելով որ Թաղ. Խորհուրդն ամբողջութեամբ ընդունի քահանան, ենթադրելով որ Բէյօղլուի գործնական առաջարկին համեմատ Ժողովրդային քուէի մը դիմուի, և արդիւնքը նպաստաւոր ըլլայ Նորընծային, Բերայի քահանայից դասն, որ [illegible] ըսել է, — [Թուաբանական ճշտութիւն մի՛ պահանջէք դեռ այս Թաղի քահանաներուն համար,] — իրաւունք ունի՞ այն ատեն ալ Ուղեկիցն առաջ քշելու, ինչպէս բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ առաջ պիտի քշէ։ Այս հարցման պատասխանին ինձմէ մի՛ սպասէք։

ՆՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

«ԱԶԳԻՆ ՏԱՆ» ՀԱՄԱՐ

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՆՈՒԷՐԸ

Ինչպէս Պասըրլեան Էֆ. Կիւլպէնկեան և Գ. Ալեքսանեան Էֆ. շնորհակալութեամբ ծանուցին երէկ յանուն Հոգաբարձութեան, Արիս Էֆ. Ինճիճեան յանձն առած է տարուէ տարի Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրել նոյն Հաստատութեան և յարակից հաստատութիւններուն պէտք եղած բովանդակ ածուխը, որոյ քանակութիւնը տարեկան 3,000 օխա կ'հաշուուի։ Ասիկա տարին 100 ոսկիի չափ նուէր մը կ'նշանակէ, եւ նոյն չափով թեթեւցում մը «Ազգին Տան» տարեկան անխուսափելի ծախքերուն։ Ածուխ այն առարկաներու կարգէն է որոց գործածութեան մէջ որչափ քիչ խնայութիւն ըլլայ, ա՛յնքան օգտակար է տան մը կամ Հաստատութեան մը մաքրութեան և առողջութեան, — բաւ է որ չգոցուի։ Տարեկան 100 ոսկիի շարունակական նուէր մը շատ ժամանակէ ի վեր է որ արձանագրած չունէր Պատ. Հոգաբարձութիւնը։ Է՛ն ջոջ ազգայիններն անգամ, ըլլան Վսեմ., ըլլան Ազնուաշուք, տարուէ տարի այսքան նպաստ մը չեն ըներ «Ազգին Տան»։

Սկեպտիկներ գուցէ առարկեն թէ երիտասարդ գործարանատէրն հաստեղինաց և ածառեղինաց՝ այս նուէրով իր գործին համար «ռէքլամ» կ'ընէ։ A la bonne heure! Երանի՜ թէ ամէն «ռէքլամ»ներ նոյնքան ազգօգուտ ըլլային։ Իցի՜ւ թէ Ազգ. Հիւանդանոցը տարին տասնեակ քանի մը տասնեակ «ռէքլամ»ներ ողջունելու բախտն ունենար։ Երգլուձյի երիտասարդին ըրածն իրեն համար և իր գործատան համար պատուաւորագոյն և փառաւորագոյն տեսակէն «ռէքլամ» մ'է, որուն նմանը գտնելու համար պէտք է ետ երթանք չորս կամ հինգ տարի, [ճիշդ թուականը չենք յիշեր հիմա]։ Այն ատեն Ուէսթմինսդըրի Դքսին Նախագահութեան ներքեւ Յանձնաժողովի մը ձեռամբ հանգանակուեցաւ Անատոլուի կարօտելոց համար, իբրեւ հետեւանք նոյն տարւոյ երաշտութեան ու հացի թանկութեան. և ինչպէս յայտնի է, բաշխումները կ'ըլլային Պայալ Հաւըզի ներկայացուցիչներուն և այլոց ձեռամբ։ Ահա՛ այդ միջոցին Պիրմինկէմի շօքօլայի ծանօթ գործարանատէրն Քէտպըրի [Cadbury, Birmingham] կ'հաղորդէ նպաստամատոյց Յանձնաժողովին թէ ինք պատրաստ է 1,000 անգլ. ոսկի նուիրել յիշեալ աղքատաց համար, բայց կ'խնդրէ որ, եթէ կարելի է, Լոնտոնի առաւօտեան մեծ թերթերէն մին իր այս նուէրն յիշէ խմբագրական յօդուածի մը մէջ։ Տէյլի Նիւզ յանձն կ'առնու մատուցանել այս ծառայութիւն։ Հետեւեալ օրը տեսանք գործարանատիրոջ անունն հանգանակութեան ցուցակին գլուխը բազմած 1,000 ոսկիի պատուելի նուէրովն, և անդին, Տէյլի Նիւզ առաջին խմբագրականին մէջ, գովեստիւ յիշուած էր «Պիրմինկէմի քաջածանօթ շօքօլայագործ Տէտըր Քէտպըրիի իշխանավայել նուէրն յօգուտ կարօտելոց» են.։ Եթէ այսօր Ս. Պատրիարք Հայրն իր տրամադրութեան ներքեւ գտնէր 1,000 ոսկինոց նուէր մը նոր Քէտպըրիէ մը, ի՜նչ մեծ մխիթարութիւն կ'ըլլար Վանայ կարօտելոց համար։— Գո՛նէ 2,000 Հայեր ինչուան ձմրան վերջն հացի խնդիր չէին ունենար այլ եւս, ու շատ մը փորձութիւններէ կ'ազատէին։ Երբ երաշտութեան հետեւանքներն այսքան լայնատարած չէին, իր փառաւոր նուէրով Քէտպըրի նպատակին հասաւ.— Պատուաւորապէս ծանուցանեցաւ հասարակութեան, և քաքաօ կամ շօքօլա գնողները փոխանակ այս կամ այն գործարանատիրոջ, անշուշտ նախապատուութիւն տուին այնպիսի մէկու մը որ գիտէր բարեգործութիւնը միացնել շահագիտութեան հետ, երբ մանաւանդ ծախսած ապրանքը վար չէր մնար մրցակիցներուն ծախսածէն։

Իրաւ է որ շաբաթ մը ետքն ալ տեսանք որ Տէյլի Նիւզ վերէն վար երկու սիւնակի լայնքով միջոցի մը վրայ և ահագին տառերով Պիրմինկէմի գործարանատիրոջ .... ազդը դրած էր,

Թերեւս ինքն ալ իր սեփական պայմանն ընդունել տուած ըլլալով՝ 1,000 ոսկիի նուէրին խմբագրական մէջ արձանագրութեան համար։ Ասանկ բաներ կ'պատահին հանրային կեանքի և լրագրութեան մէջ։ Արդ՝ ինքը միայն նկատելի է։ Արդիւնքն է գովելի՝ երբ հիւանդներու, կարօտեալներու, տառապեալներու, անկեալներու բարւոյն ծառայէ, ինչպէս պիտի ծառայէ հայազգի երիտասարդ գործարանատիրոջ նուէրն ալ։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌԻ մահուան գոյժն հեռագրաւ հաղորդուեցաւ իսկոյն Ֆրանսայի նահանգապետներուն, կառավարիչներուն և ամենուրեք։—Հանգուցեալ Նախագահին վերջին վայրկեաններուն ներկայ էր նախարարապետ Շարլ Տիւբիւի, որ աղետալի լուրն հաղորդեց Երեսփ. Ժողովոյ եւ Ծերակոյտին նախագահներուն, ինչպէս նաև դահլճին անդամներուն։

—Նախընթաց ասուր Թուով Բարիզէ կ'հեռագրուի թէ Ֆէլիքս Ֆօռ իրիկուան ժամ 6ին իր աշխատութեան սենեակը կ'գտնուէր, երբ տկարութիւն մը զգաց։ Նախագահական տան տնօրէն Լը Կալ առաջին խնամքները տարաւ։ Իսկոյն բժիշկներ կանչուեցան, բայց հակառակ անոնց բոլոր ջանքերուն Հանրապետութեան Նախագահն անզգայ ինկաւ ժամ 8ին և շունչն աւանդեց ժամ 10ին, շրջապատեալ իր ընտանիքէն և Նախարարապետ Շարլ Տիւբիւէ։

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌԻ. — Ֆէլիքս Ֆօռ, Բարիզցի օթոցարարի մը որդի, իր մանկութեան ատեն խաղախորդի աշկերտ եղած էր։ Կանուխէն Թուր գնաց և անտի Հավր, որ երկրորդ հայրենիք մ'եղած էր իրեն համար։ Քանի մը տարիներէ վերջ, հոն հիմնած էր բարգաւաճ գործ մը։ Առեւտրական Սենեկին անդամ և Առեւտրական Ատեանին դատաւոր ընտրուած էր։ Սակայն Ֆրանքեգերման պատերազմին, ինչպէս ուրիշներ, այս աշխատասէր երիտասարդն ալ պահ մը խլեց իր ծանր զբաղումներէն։ Ֆէլիքս Ֆօռ պարտաւորեցաւ գրասենեակի կեանքը թողուլ և բանակատեղւոյ կեանքն ընդգրկել, ու գործակցիլ իր հայրենեաց պաշտպանութեան։ Յաջորդաբար եղաւ հրամանատար Ստորին Սէնի շարժուն զօրաց 6րդ վաշտին, յետոյ վաշտապետ հեծելազօրաց, և Հավրէն օգնութիւն հասցուց Բարիզի, Պաշարումի միջոցին։ Երբ պատերազմը վերջացաւ, Ֆէլիքս Ֆօռ Հավր վերադարձաւ և հոն քաղաքապետի օգնական անուանուեցաւ 31 տարեկան հասակին մէջ։ Հավրի մէջ մեծ դիրք մը կ'գրաւէր արդէն՝ իբրև նաւայարդար, Առեւտրական Սենեկին անդամ և Նախագահ, իր ընտրողներու ուշադրութիւնը գրաւած էր, որք զինքն 1881ին ղրկեցին Երեսփ. Ժողովոյ մէջ բազմելու։ Ուրեմն իր քաղաքական կեանքն սկսաւ այդ թուականէն, և այն տարւոյ Նոյեմ. 14ին, իբրև առեւտրական և գաղթային նախարարի խորհրդական, կ'մտնէր Կամպէդդայի կազմած «Մեծ Նախարարութեան» մէջ, որ ճիշտ $2^1/_2$ ամիս կեանք ունեցաւ։ Կամպէդդայի դահլճին անկումէն վերջ, Ֆէլիքս Ֆօռ նորէն մտաւ Հանրապետական Միութեան մէջ։ Ֆօռ արդէն այնքան ընտիր յատկութիւններ ցոյց տուած էր որ Ժիւլ Ֆէրրի իր 1882ի դահլիճը կազմելու ատեն, որ երկար տեւողութիւն մ'ունեցաւ Մէլինի դահլճին հետ, նորէն ձեռք բերաւ անոր աջակցութիւնը, ծովային և գաղթային նախարարութեան պաշտօնն անոր յանձնելով։ Ֆօռ իր պաշտօնավարութիւնը նշանաւոր հանդիսացուց ստորագրելով զանազան դաշնագրեր որք Ափրիկէի ափանց վրայ Ֆրանսայի իրաւունքները կ'ապահովեն, ինչպէս նաև այն դաշնագիր որ Օպօքի գրաւումը կ'նուիրագործէր։ 1885 Հոկտ.ին ընտրելի ներկայանալով, նորէն երեսփոխան ընտրուեցաւ, և իր ուշադրութիւնը մասնաւորապէս նուիրեց ընկերային խնդիրներու։ Իր նախաձեռնութեան շնորհիւն էր որ Խորհրդարանը քուէարկեց այն օրինագիծ որ գործարանատէրերու պատասխանատուութիւնը կ'ճշդէ արկածներու պարագային որոց զոհ կ'ըլլան իրենց գործաւորներն, ինչպէս նաև այն կարեւոր օրէնքն, որ ճարտարարուեստական հաստատութեանց համար առողջապահական կանոնագրութիւններ կ'հաստատէ։ Այս երկու առաջարկները կ'բաւէին ցոյց տալու թէ Ֆէլիքս Ֆօռ անտարբեր չէր բանուորներու, անժառանգներու տառապանաց, և թէ կանուխէն համակրած էր անոնց վիճակին։ 1889ին նորէն երեսփոխան ընտրուեցաւ Հավրի ժողովուրդէն, և ոչ մէկ կուսակցութեան մէջ մտաւ, այլ հաւատարիմ մնաց իր քաղաքական ու տնտեսական սկզբունքներուն։ 1891ին, Եւմտացոյցի վիճաբանութեան պահուն, Ֆօռ՝ խստիւ պատասխանեց Անժէի եպիսկոպոսին՝ Տ. Ֆրէբէլի, որ խստիւ քննադատած էր եւմտական վարչութիւնը։ Հավրի երեսփոխանն ըսաւ թէ երկիրն յոգնած էր ամուլ յուզումներէ, և թէ հանդարտութեան պէտք ունէր բեղմնաւոր աշխատութեան մը պարապելու համար։ Պնդեց երկաթուղիներու և ջրանցներու շինութեան հարկին վրայ. և Անժէի եպիսկոպոսին դառնալով, ոգեւորութեամբ ըսաւ. «Երբէք հանրապետական մեծամասնութիւնը պիտի չհրաժարի իր կարծիքներէն, իր վարդապետութիւններէն, վասն զի համոզուած է թէ համաձայն է երկրին հետ։ Հանրապետութիւնը թոյլ պիտի չտայ երբեք որ դպչին իր գործին, որով կը պարծի։» Այդ թուականէն սկսեալ, Ֆէլիքս Ֆօռ ի յայտ եկաւ ազատափոխանակութեան իբրև համոզեալ կուսակից մը, և եւմտական գործերու մէջ արմատական վարդապետութեանց իբրև հակառակորդ մը։ 1889—1893ի նստաշրջանի միջոցին, Ֆօռ Երեսփ. Ժողովոյ դեր-նախագահ եղաւ։ Երբ Տիւբիւի 1894 ի նախարարութիւնը կազմեց, ծովային նախարարի պաշտօնն յանձնեց Ֆօռի, որ կարեւոր ծառայութիւններ մատոյց։ Հանրապետութեան հանգուցեալ նախագահն հրատարակած ունի քանի մը տնտեսական ու քաղաքական տեսութիւններ, որոց ամէնէն նշանաւորն 1893ին հրատարակուեցաւ սա տիտղոսով. «Ֆրանսայի և Եւրոպիոյ գլխաւոր երկրաց եւմտացոյցը 1888էն ի վեր»։

Ֆէլիքս Ֆօռ Գ. Հանրապետութեան հաստատուելէն, այն է՝ 1871 Փետր. ամսէն ի վեր, ընտրուած նախագահներուն 6րդն էր։ Թիէռ և Մաք Մահոն երկուքն ալ յաջորդաբար ընտրուեցան Նախկին Ազգ. Ժողովէն, Ֆրանքեւգերման պատերազմին վերջանալուն յաջորդ օրն իսկ ընտրուած, մին 1871 Փետր. 19ին և միւսն 1873 Մայիս 23ին։ Նոր Սահմանադրութեան համաձայն ընտրուած Ա. Նախագահն եղաւ Ժ. Կրէվի, 1879 Յունվ. 30ին ընտրուած 713էն 563ին ձայնով։ Ժ. Կրէվի 1887ին հրաժարելով, իրեն յաջորդեց Սատի Քառնօ, 1887 Դեկտ. 12ին ընտրուած 849էն 616ին ձայնով, և մեռած 1894 Յունիս 24ին։ Քազիմիր Բերիէ յաջորդեց ողբացեալ Քառնոյի, 846էն 451ին ձայնով ընտրուելով. բայց դէպքերու անխուսափելի բերմամբ հրաժարեցաւ, և Ֆ. Ֆօռ 1895 Յունվ. 17ին նախագահ ընտրուեցաւ երկրորդ քուէարկութեան պահուն ստանալով 430 քուէ ընդդէմ 361ի, զոր ստացաւ Պրիսոն՝ իր մրցակիցը։

Ֆէլիքս Ֆօռ ընտրուելէն անմիջապէս յետոյ յայտարարած էր. «Այժմէն կ'դադրիմ մէկ կուսակցութեան վերաբերելէ, բոլոր կուսակցութեանց միջև իրաւարար մ'ըլլալու համար։ Այս ոգւով կոչում կ'ընեմ, առանց հանրապետական կարծեաց խտրութեան, ազգին բոլոր ներկայացուցիչներուն աջակցութեան։» Կրնայ ըսուիլ թէ իր խոստումը պահեց։ Ֆ. Ֆօռի ընտրութեան պահուն, լրագիրք պատմեցին գերման վարչապետ իշխան Հօհէնլոէի մէկ սիրուն խօսքը։ Նախագահական ընտրութեան նախորդ օրն, իր տան մէջ գումարած էր Ռայխդաղի անդամներէն մի քանին և զանազան ընտրելիներու հաւանական յաջողութեան վրայ կ'վիճաբանուէր, երբ խօսակիցներէն մին Պրիսոնի անունն արտասանեց. «Պէտք չյաջողի, կարգուած չէ», ըսաւ վարչապետը։ Ֆ. Ֆօռ ընդհակառակն կարգուած էր, ամուսնոց ամէնէն երջանիկն և հայր երկու աղջկանց, որոց մին ամուսնացած է հարուստ Ամերիկացիի մը հետ։ Ֆ. Ֆօռ իր նախագահութեան միջոցին անվթար պահեց Սատի Քառնոյի աւանդութիւնները։ Իր անունը կցեց ժամանակակից պատմութեան ամէնէն կարեւոր իրողութիւններէ մէկուն, այն է Ֆրանքեւռուս դաշնակցութեան։ Իր մահ ներքին տագնապի մը խառնաշփոթութեանց մէջ պատահելով, խորին ցաւ պատճառած է Ֆրանսայի բոլոր բարի հայրենասէրներուն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Նոր բանակցութիւններ.—Լոնտոնէ եկած զանազան հեռագրեր կ'ծանուցանեն թէ ֆրանսական դեսպանին և Լորտ Սալզպըրիի միջև բանակցութիւնք սկսած են Պահր-էլ-Ղազէլի համար։ Բանակցութեանց սկսելէ առաջ անգլիական կառավարութիւնը կատարեալ տեղեկութիւններ ձեռք բերեր է Մառշան հազարապետին Պահր-էլ-Ղազէլի մէջ ձգած պահակախմբերուն վրայ, և հիմա Քամպոն ու Սալզպըրի աշխարհագրական քարտէսն իրենց առջեւ դրած ուշի ուշով կ'քննեն Վերին Ուպանկիի և Պահր-էլ-Ղազէլի միջև գծուելիք սահմանագլուխը ճշդելու, եգիպտական գաւառին և ֆրանսական շրջանակի սահմանն որոշելու նպատակաւ։ Բանակցութիւնք երկու կողմէն ալ հաշտարար ոգւով առաջ կ'տարուին, և կ'յուսացուի թէ ի մօտոյ գոհացուցիչ վախճանի մը պիտի յանգին։

—Բարիզի օրաթերթերն հետեւեալ ծանուցագիրը կ'հրատարակեն.—«Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Տէլքասէի ճառին հետեւեալ օրն արդէն Ֆրանսայի և Անգլիոյ յարաբերութիւնք զգալի բարւոքում մը կրեցին, և բանակցութիւնք այնպիսի դարձուած մ'առին որ ի մօտոյ հաշտարար կարգադրութեան մը յոյսը կ'արդարանայ։ Բանակցողք առայժմ կ'խորհին ընթացքի ընդհանուր կանոն մը գտնել որ համաձայնաբար դիւրացնէ երկրորդական կէտերու և երկրորդական խնդիրներու կարգադրութիւնը։ Մեծն Բրիտանիա մեր արգելքի գործածութեանց հաւանելով, ընդունած է Նեղոսի վրայ առեւտրական մուտք մ'ունենալու համար մեր տուած քայլերու օրինաւորութիւնը։ Այս մասնաւոր կէտը կարգադրուած ըլլալով, երկրորդ խնդիրն է ճշդել երկու երկիրներուն ազդեցութեան շրջանակներն ու ստացուածներն Ուպանկիի և Պահր էլ-Ղազէլի գաւառներուն մէջ։ Բայց այս խնդիր, որ գլխաւորապէս աշխարհագրական է, նուազ փափուկ վիճակի մէջ մնացած է, և լուրջ պատճառներ կան մտածելու թէ առանց նոր դժուարութեան պիտի լուծուի։ Ջանքեր կ'ըլլան սահմանագլուխ ընդհանուր գիծ մը հաստատելու. և երբ այս նպատակ ձեռք բերուի, սահմանագլխին պարագաները ճշդելու որոշելու գործը պիտի յանձնուի արհեստէն եղող պատուիրակներու, զորս երկու պետութիւնք յատկապէս պիտի ընտրեն։ Ամէն առթիւ, կ'յուսացուի որ համաձայնութեան մը տակ դիւանագիտական կնիքը դնելու ժամանակն հեռի չէ, պաշտօնապէս յայտարարելու համար թէ վերջացած է վէճն որ քանի մը շաբաթ առաջ աւելի քան ահեղ երեւոյթ մ'առած էր։»

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՔ ԵՒ ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՔ.— Մանիլա, Փետր. 11.— «Այս առաւօտ կանուխ Մոնատնօք և Չարլզթոն մարտանաւք սկսան գունդեր թափել Քալուքանի և Մալապոնի միջև Փիլիպպեան բանակին վրայ, որովհետեւ յոյսը ճեղքուելէն ի վեր ձախ թեւին վրայ եղեգնուտին մէջ ծածկուող Թշնամի հրացանաձիգներն անդադար կը նեղէին Ամերիկացիները։ Կէս օրին Թնդանօթաձիգ զօրաց 3րդ գունդն պատնէշներն եղեգնուտէն դուրս հանեց, բայց նոյն միջոցին քանի մը Ամերիկացիք վիրաւորուեցան, որոց մէջ էր խմբագիր մը, Պաս, որ Թուրքեւհելլենական պատերազմին ժամանակ Լոնտոնեան Թերթի մը Թղթակիցն եղած էր։ Պաս բազուկէն զարնուած է։ Երէկուան կռուոյն մէջ Թշնամւոյն կորուստը կ'հաշուուի ամերիկեան մէկ դէմ յիսուն։ Այսօր տաքութիւն Թշնամիին գնդակներէն շատ աւելի կ'նեղէ Ամերիկացիները, մանաւանդ Մալապոնի հիւսիսային կողմը ճահճախառն գետիններու մէջ, ուր կը գտնուի Քանոստի կամուրջը։ Անոնցմէ քսան հոգի արեւահար ըլլալով հիւանդանոց բերուեցան։ Երկաթուղին կ'բանի մինչեւ ի Քալուքան և կառախմբով ուտեստ կ'ղրկուի ամերիկեան զօրաց։»

Փետր. 12

«Երէկ կէս օրին զինուորական խուզարկութիւն կատարուեցաւ բազմաթիւ Թշնամի գունդի մը վրայ որ կ'գրաւէր Տիւէյ Ծովակալին բանակատեղիէն ոչ շատ հեռի եղեգնուտի մը մէջ։ Հետեւակազօրաց 14րդ գունդն Հիւսիսային Տաքոդայի կամաւորք և հեծելազօրաց 4րդ գունդը զանոնք դուրս քշեցին դէպի ծովեզերք, ուր ամերիկեան Թնդանօթանաւ մը աւլեց զիրենք։ Թշնամիին կորուստը խիստ է։ Ծովեզերքին վրայ ցիրուցան եղան, և ո'ւր փախչելնին չէին գիտեր։ Հինգ ամերիկացի միայն վիրաւորուեցան, և երկու մեռեալ Քալիֆօրնիացիներ եղեգնուտին մէջ կորած էին Թշնամիներէն։»

—Զօրավար Օթիս կ'հեռագրէ հետեւեալը.—«Ապստամբք մեծ ուժերով համախմբուեցան Մանիլայի և Քալուքանի միջև, և զրոյց տարածուեցաւ թէ Ակինալտօ ևս հոն կը գտնուի։ Մաք Արթուրի զօրաբաժնին ձախ թեւը ղրկեցի, որ Բազիկ գետին հիւսիսային կողմը կ'գտնուէր, և Թշնամին դիւրաւ քշուեցաւ։ Մեր ձախ թեւն հիմա Քալուքանի մէջ է։ Մեր կորուստը թեթեւ է, մինչդեռ ապստամբներունը խիստ ծանր։ Յարձակումէն առաջ Ծովակալ Տիւէյի նաւեր երկու ժամ կրակ ըրին»։

—Երկրորդ հեռագրով Զօր Օթիս կ'ըսէ թէ ամերիկացւոց կորուստն է երեք մեռեալ, ոչ զինուոր, և 34 վիրաւոր, որոց մէջ կ'գտնուին Դերֆնդ. Ուոլէս և հարիւրապետ Հիլ։ Երէկուան կռուին ամէնէն աւելի յաջողն էր։ Կ'կարծուի թէ Ակինալտօ կարող պիտի չըլլայ ստուար գունդեր կազմել այսուհետեւ։

—Երէկի Թղթաբերով առնուած Թերթերուն վերջին հեռագիրը կ'ցուցնէ թէ Ամերիկացիք Փետր. 12ին տիրեր են Մալապոնի։ Քաղաքը կրակի տրուած էր երբ Ամերիկացիք հոն կ'մտնէին։ Բնակիչներն արդէն մեկնած էին։

—Ակինալտոյի պատուիրակն Ակոնսիլլօ որ այս պահուս Մոնրէալ (Քանատա) կ'գտնուի, կ'հեռագրէ իր եւրոպական գործակալներուն թէ Ծերակոյտը պիտի չքուէարկէր Հաշտութեան դաշնագիրն, եթէ Փիլիպպեանց մէջ պատերազմը չսկսէր։ «Արդէն, կ'ըսէ, միայն երեք ձայնի մեծամասնութեամբ դաշնագրին վաւերացուիլն ըսածս կ'հաստատէ»։ Եւ Ակոնսիլլօ աւելցնէ թէ Ամերիկացիք էին որ նախայարձակ եղան բնիկներուն վրայ, Ծերակոյտին քուէին վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու համար։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՄԱՍՔԱԴԻ ԾՈՎԵԶԵՐՔԸ.—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Օմանի (Հնդկական եզերք) Իշխանը Ֆրանսայի Թողուց ածխային կայան մը Մասքադի ծովեզերքին վրայ։ Տէյլա այս առթիւ կ'ըսէ.—«Մեր առած տեղեկութեանց նայելով, այս կայան լոկ առեւտրական նպատակի համար տրուած է, և զինուորական նաւահանգիստ մը պիտի չըլլայ, ինչպէս քանի մը անգլիական Թերթեր հասկցուցին, Թերեւս հանրային կարծիքը գրգռելու յանդգնելով, և դարձեալ դժուարացնելու համար բանակցութիւնք որք հիմա դիւրացած են քիչ մը։ Սակայն հարկ է դիտել տալ թէ Օմանի իշխանն ո'չ մէկ պետութեան թեւարկութեան տակ չգտնուիր, և անոր ծովեզերքներուն վրայ Անգլիոյ ունեցած ածխային կայանն արգելք մը չէ որ ուրիշ պետութիւնք նմանօրինակ առաւելութիւններ ձեռք չձգեն։»

—Պոմպայէ կ'հեռագրուի թէ Անգլ. Հնդկաստանի կառավարութիւնը ղրկեց Օմանի իշխանին տարեկան դրամական նպաստը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ելմտից նախարարը ծխախոտաճառի խանութ բանալու արտօնութիւն տուաւ Մառշան հազարապետին հօր, որ անգործ մնացած էր, և Մառշանի արշաւախմբէն Ֆրանսա դարձող Տըրա սպային ալ հարկահաւաքչութեան պաշտօն մը տուաւ։ (Ֆրանսայի մէջ ծխախոտ Րէժի ըլլալով, ծխախոտաճառի խանութ բանալն արգիլուած է, կառավարութեան մասնաւոր արտօնութեամբ միայն այդ տեսակ խանութ կրնան բանալ հանգստեան կոչուած սպաները, խեղճ մնացած այրիներն և վերջապէս հասարակաց օգտին ծառայող մարդիկ, որ բան գործ չունին։)

ՔՈՆՆՈԴԻ ԴՈՒՔՍՆ ՅԵԳԻՊՏՈՍ.— Ասուանի մէջ կատարուած արարողութիւնը.— Ասուանէ կ'հեռագրուի Փետր. 12 Թուով.—«Քոննոդի դուքսն ու դքսուհին հասան ի Շէլլալ, Ասուանի Ջրվէժին կատարն, և Ջրվէժէն քաղաք եկան ուղղակի խտիվական գրօսանաւով։ Այս առաւօտ դուքսն ու դքսուհին ընկերակցութեամբ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Ֆախրի փաշայի, Զօր. Մաքնէյլի, հարիւրապետ Սօբրի, հազարապետ Բէյլիի և ջրամբարին ձեռնարկու Էյրտի և անոր որդւոյն, եկան Նեղոսի աջ եզերքը Ջրվէժին կատարն, ուր շինուած է մեծ ջրամբարը։ Եգիպտական զօրաց պատուակալ պահակախումբ մը բարեւ կեցած էր։ Ճիշտ կէս օրին Ֆախրի փաշա յանուն Խտիվին խնդրեց Քոննոդի դքսէն որ ջրամբարին հիմնարկէքի քարը դնէ։ Այս ատեն Էյրտ՝ Դքսին ներկայացուց արծաթեայ ծեփիչ մը, իսկ Ռոգմանց Ընկ. Քինիչ Ուիլլըն՝ մուրճ մը, Էյրտ Տեառց կողմէ շինուած ետեւոց Պլոց՝ գամ մը ներկայացուց։ Քոննոդի դուքսը քարին վրայ զարկաւ սովորական զարկերն և ծեփիչն ետ տուաւ, ըսելով.—«Կը յայտարարեմ որ աղէկ ու շիտակ դրուած է յանուն Բարձր. Խտիվին»։ Ներկայք ծափահարեցին դուքսն, որ ապա Ֆախրի փաշայի դառնալով ըսաւ թէ մեծապէս ուրախ է հիմնարկէքն ընելով այս բազմածախս շէնքին որ մեծ պատիւ կ'բերէ Ֆախրի փաշայի և իր ստորադաս պաշտօնէից։ Յետոյ գովեց Էյրտի և իր գործաւորաց եռանդը ջրամբարին շինութեան համար։ Հիմնարկէքի քարին վրայ հետեւեալ բառերը քանդակուած էին. «—Աբբաս Հիլմի, Խտիվ։—Այս քար դրուեցաւ ի ձեռն Ն. Ա. Բարձրութեան Քոննոդի դքսին, ի խնդրոյ Խտիվին, 12 Փետր. 1899։— Ֆախրի փաշա, Նախարար հանրօգ. շինութեանց։» Արարողութենէն ետք, Ներկայք Ջրվէժին գագաթն եկան զովացուցիչ ըմպելիներ առնելու. և դիտեցին բնիկ եգիպտացիներուն լողալը Ջրվէժին մէջ։ Յետոյ Քոննոդի դուքսն հիմնարկէքի քարը դնելէն ետք հետեւեալ հեռագիրն ուղղեց Խտիվին.— «Այս պահուս հոս ի խնդրոյ Ձեր Բարձրապատուութեան ջրամբարին հիմնարկէքը կատարելէ ետք, սրտագին շնորհաւորութիւններս կ'հեռագրեմ, Պայրամի առթիւ»։ Այս հեռագիրն ալ գրուեցաւ քարի վրայ։ Յետոյ դուքսն հեռագրեց նաև Թագուհւոյն հիմնարկէքի արարողութիւնը։ Դուքսն ու դքսուհին երեկոյին ժամ իննին Վատի Հալֆա գացին։ Փետր. 17ին Խարթում պիտի հասնին, և 28ին Գահիրէ պիտի վերադառնան։ Այսօրուան արարողութենէն ետք, Էյրտ իր խոշոր բազմաթիւ գործաւորներուն հացկերոյթ մը տուաւ Փիլէի մեհենին մէջ, և ճառ մը խօսելով անոնց յայտնեց Քոննոդի դքսին գոհունակութիւնը»։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ փոխարքայ Լորտ Քըրզընի մայրն ու երկու քոյրերը Նիւ Եորքէ Անգլիոյ ճամբով Հնդկաստան գացին։

ԼՈՐՏ ՉԱՐԼԶ ՊԵՐԷՍՖՈՐՏ Սան Ֆրանչիսքօ հասնելով մեծ ընդունելութեան առարկայ եղաւ։ Անգլիացի լորտը պիտի ջանայ համոզել Անգլիացիներն որ Նիքարակուայի ջրանցքը շինուի Միացեալ Նահանգաց կողմէ, վասն զի ըլլալով թէ, ինչ որ ալ ըլլայ, այդ ջրանց Ամերիկայէ աւելի Անգլիոյ շահաւոր է։

ԲՈՒՆԱՅԻ ՍՊԱՆԻՉՆԵՐԸ.—Պոմպայէ կ'հեռագրուի թէ Տրավիտ եղբարց սպանութեան գործին առթիւ ձերբակալուեր է նաև Սաթ անուն Պրահման մը, որուն համար կ'ըսուի թէ քաջալերեր է սպանիչներն և օգներ է անոնց։

ՏՐԷՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԻՆ ԱՌԹԻՒ.— Երեսփ. Ժողովոյ մէջ դատական բարեփոխեալ օրինագծին վիճաբանութեան ատեն, վերաքննութեան կուսակից Միյլռան երեսփոխան պատերազմական նախկին նախարար Քավէնեաքի երեսն ի վեր պոռաց.—«Վերաքննութիւն պէտք չէ՛։ Այսպէս կ'գոչէ այդ մարդ (Քավէնեաք) որ Հանրիի խարդախութիւնն երեւան ելնելուն երկրորդ օրը կ'յայտարարէր թէ խ'աբուեր էր ինք և խաբած էր Ֆրանսան և խորհրդարանն, և հիմակ ալ կ'համարձակի վերաքննութեան առջեւ արգելք յարուցանել յանուն իր անսխալականութեան»։ Քավէնեաք այս յայտարարութիւն իրեն նախատինք սեպելով իր վկաները Միյլռանի ղրկեց, բայց երկու կողմի վկաներն յետ քննութեան յայտարարեցին թէ մենամարտի պատճառ չկայ, որովհետեւ ակնարկուած հատուածն երբէք յարձակում չի նկատուիր Քավէնեաքի արժանապատուութեան համար։

—Ակադեմիոյ անդամ Հավէի նախագահութեամբ ի նպաստ վերաքննութեան միթինկ մը գումարուեցաւ ի Ռուան։ Ներկայ էին նաև Թանի քաղաքական խմբագիր տը Բռէսանսէ և Միրպօ։ Հակատրէյֆիւսեանց ամբոխ մը սրահէն ներս խուժելով, հոն հաւաքուող 2,500 հոգիներն իրար անցուցին։ Կառքի և գաւազանի հարուածներ փոխանակուեցան և ի վերջոյ սրահէն դուրս հանուեցան խուժողները։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԱՐԻ ԼՈՒԻԶ իշխանուհւոյն յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին ի դիմաց հանգուցելոյն ծերունի հօր՝ Բարմայի Դքսին արարողապետ Զիլէրի կոմս, որ գեղեցիկ պսակ մը դրաւ իշխանուհւոյն դագաղին վրայ, բայց բնաւ յարաբերութեան չմտաւ Ֆէրտինանտ իշխանին հետ։ Իշխանն յուղարկաւորութենէն ետք զինքը պալատ հրաւիրեց, բայց կոմսը Բարմայի դքսին պատուէրին համեմատ այդ հրաւէրը չընդունեց և անմիջապէս մեկնեցաւ։ Ֆէրտինանտ իշխանին և իր աներոջ միջև գժտութեան ծանր պատճառներ կան. Նախ Պորիս իշխանին օրթօտոքսութեան խնդիրն, և ապա զատ դրամական խնդիր մը փեսային և աներոջ մէջ։ Հանգուցեալ իշխանուհին իրեն սեփական հարստութիւն մ'ունէր, զոր ժառանգած էր իր մօրմէն և ուրիշ ազգականէ մը։ Ֆէրտինանտ իշխան այս հարստութիւնն, որ երկու միլիոն Փր.ի կ'բարձրանար, կ'պահանջէր իր զաւակներուն համար, մինչդեռ Դուքսը կ'հերքէր այդ իրաւունքը, քանի որ Ֆէրտինանտ իշխան զանոնք օրթօտոքսութեան դարձուցած էր։ Իշխանուհին տարեկան Թոշակ մ'ալ իր հօրմէն ունէր, որ դադրեցուց զայն երբ գժտութիւնն սկսաւ, և Ֆէրտինանտ իշխան չէր դադրեր պահանջել զայն յանուն իր զաւակաց։

ՄԻԼԱՆ ԻՇԽԱՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Վիեննայէ կ'հեռագրուի թէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջև հաշտարար գաղափարներու նշան մ'էր Միլան իշխանի ներկայութիւնն իշխանուհւոյն յուղարկաւորութեան ատեն, յանուն իր որդւոյն Աղեքսանդր Թագաւորին։ Կը վախցուէր թէ նախորդ Թագաւորն, որ 1885 ին պատերազմ հրատարակած էր Պուլկարիոյ դէմ, աղէկ ընդունելութիւն պիտի չգտնէր Սոֆիայի մէջ։ Բայց հակառակը պատահեցաւ։ Միլան իշխան սահմանագլխին վրայ ի Զարիպրոտ, ընդունուեցաւ պուլկար պատուակալ պահակախմբի մը կողմէ։ Հոն հարցուց քանի մը սպաներու թէ իրենց կախած պատուանշաններն սերպեւպուլկարական պատերազմի ժամանակ վաստկած էին։ Սպաներուն հաստատական պատասխանին վրայ, անոնց ձեռքերը Թօթուեց, և անոնց անունները գրեց Սերպիական պատուանշաններ տալու համար։ Այս փափկանկատ գործին վրայ ո'չ միայն Պուլկարիոյ իշխանն ու նախարարապետ Կրէքօֆ, այլ ամբողջ Ժողովուրդը խիստ համակիր ընդունելութիւն ըրին անոր։ Նախարարապետ Կրէքօֆ, երկարօրէն տեսակցեցաւ Միլան իշխանի հետ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Պատերազմական նախարարն որոշեց որ 1898 Դեկտ. 1 էն ետք բանակին մէջ մնող բոլոր սպայք, երբ զինուորական ծառայութենէ ուզեն քաշուիլ, իրենց Թոշակներն ստանալու իրաւունք ունենալու համար պարտաւոր պիտի ըլլան ժամանակ մը ծառայել քաղաքային զինուորութեան մէջ։ Այս ծառայութեան տեւողութիւնն ու պայմանները պիտի ծանուցուին ի մօտոյ։

— Բարեյուսոյ Գլխէն ի Գահիրէ ուղղակի ճամբով երթալու համար Ցունիսին Բէրդանունէ ճամբայ պիտի ելնէ անգլ. արշաւախումբ մը, առաջնորդութեամբ Նէյլի և Քոնինկհամ սպաներուն։ Ճամբորդութեան յետաձգման պատճառն է գետիններուն ստրուկ վիճակը Դանկանիքա լճին հիւսիսային կողմը։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄԼՈՅ ընկերակցութեան վեցերորդ համաժողովն Ապրիլ 5 ին պիտի գումարուի ի Հռոմ Կապիտոլիոնի մէջ։ Ումպերդօ Թագաւոր բացման ճառը պիտի արտասանէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Սամոայի խնդրոյն մէջ Գերմանիա սկսած է տեղի տալ Ամերիկայի դիտողութեանց, որք համաձայն են Պերլինի Դաշնագրութեան։ Պերլինի ամերիկեան դեսպանը վերջերս բաւական ծանր լեզու գործածեր է Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին, որոյ վերջին ամերիկասէր յայտարարութիւններն արդիւնք կ'համարուին Միացեալ Նահանգաց կորովի քաղաքականութեան։ Նիւ Եորքի մամուլն այդ յայտարարութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ անոյշ խօսքերէ աւելի գործով պէտք է ցոյց տալ բարեկամութիւնը։ Ամերիկացիք մեծ կասկածոտ աչքով կ'նային գերման ռանձգութեան մը վրայ Փիլիպպեանց մէջ։

ԻՇԽԱՆ ՇԱՐԼ ՊՈՆԱՊԱՐԴ, որոյ մահը ծանոյց հեռագիրն, եղբայրն էր Կարդինալ Պոնաբարդի և Պոնաբարդեան տան երկրորդ ճիւղին պետը։ Իր մահուամբ կ'մարի Լիւսիէն Պոնաբարդի ուղղակի սերունդն, և Նաբոլէոն Ա.ի եղբօր արու սերունդէն կը մնայ միայն իշխան Ռոլան Պոնաբարդ, որ իր աշխարհագրական աշխատութիւններով ծանօթ է։ Շարլ Պոնաբարդ զինուորական ասպարէզին մէջ փայլուն ծառայութիւններ մատուցած է Ֆրանսայի։ 1860ին ի Մեկսիքա, 1867ին յԱփրիկէ, և 1870ին ալ մասնակցեցաւ Պոնիէի, Ռըզօնվիլի և Կրավլոտի երեք մեծ ճակատամարտներուն։ Մէցի բանակին հետ գերի բռնուելով, Գերմանիա տարուեցաւ, և ազատ Թողուեցաւ իր պատուոյ խօսքին վրայ։ Բայց իր ընկերակից զինուորներուն գերութեան մէջ կրած տառապանքներուն չհանդուրժելով գրեց գերման Վէրտէր զօրավարին թէ «այս անպատիւ ազատութիւնը չուզեր, և ետ կ'առնէ չփախչելու համար տուած խօսքը, ծանուցանելով որ եթէ յաջողի փախչիլ, պիտի երթայ իր տեղը բռնել յաղթուած Ֆրանսայի զինուորներուն մէջ։» Այս անգամ Գերմանք շղթայակապ ըրին զինք, և զօրանոցէ զօրանոց հետիոտն տարին, Բողէնէ մինչեւ Պոզէն, արեւելեան Բրուսիոյ սահմանագլխին վրայ ամրոց մը, ուր մնաց երկար ատեն մինչեւ որ բոլոր գերիներն ազատ արձակուեցան։ Շարլ Պոնաբարդ իր եղբօր Պոնաբարդ Կարդինալի մահուանէն ի վեր քաշուած կ'ապրէր ի Հռոմ։ Իր ձեռքով գրած է իր տապանագիր, որ խիստ պարզ է. —«Զինուոր մը»։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնն երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին կառքով յիշեալ մզկիթը գնաց և Ուրբաթու աղօթքէն վերջ, հանդիսաւոր Թափօրով վերադարձաւ կայս. Պալատ։

Հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին Ռուսական, Գերմանական, Սպանիական, Հելլենական, Հոլանտական, Պելժիական և Ռումանական դեսպաններն իրենց Ա. Թարգմաններուն հետ, այլ օտարազգիք, որոցմէ ոմանք արժանացան կայս. Մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Երէկ, Ուրբ., Սէլամլըքի արարողութենէն վերջ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, Պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան, Գերման դեսպան Մ. Մառշալ, Ռուսական դեսպան Մ. Զինովիէվ, և Հոլանտական, Ռումանական, Հելլենական, Սպանիական դեսպաններն ու Պելժիական գործակատարն ուղղակի պաշտօնապէս պատիւ ունեցան Ն. Կայս. Վեհափառութեան ներկայանալու։»

Մ. ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌԻ ՄԱՀԸ.— Հանրապետութեան Նախագահին մահուան լուրը գուժող պաշտօնական հեռագիրը Եչ. գիշեր հասաւ Ֆրանս. դեսպանատունը։ Դեսպանք ևս իմացան իրենց Բարիզի պաշտօնակիցներուն հեռագրերէն։ Մ. Քոնսդան շատ զգածուեցաւ նախագահին մահուամբ, զի անոր հետ անձնական բարեկամութեամբ կապուած էր։ Երէկ առաւօտ բոլոր դեսպանատունք, օսմ. և օտար պահականաւք, Ֆրանս. շոգենաւք և հաստատութիւնք կէս պարզած էին իրենց դրօշներն ի նշան սըգոյ։ Ֆրանս. վաճառատունք ևս սըգոյ դրօշներ պարզած էին։ Դեսպանք Ֆրանս. դեսպանատունն երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեցին Մ. Քոնսդանի։ Դիւանագիտական մարմնոյ միւս անդամք, Ֆրանս. գաղթականութիւնն, և օտար գաղթականութեանց երեւելիք իրենց անուններն արձանագրեցին դեսպանատան մէջ բացուած ցաւակցական տոմարին մէջ։ Ֆրանս. գաղթականութեան երեսփոխանք ևս երէկ առաւօտ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին դեսպանին։ Մ. Քոնսդան յանուն իրեն և Ֆրանս. գաղթականութեան ցաւակցութեան հեռագիր մը ուղղեց ի Բարիզ։

—Ա. ունկնդրութեան պահուն Վեհ. Սուլթանին յայտնած փափաքանաց համաձայն, Մ. Քոնսդան երէկ նոր ունկնդրութեան մը պիտի ընդունուէր Ն. Կայս. Վեհափառութեան կողմէ։ Բայց տխուր լուրին վրայ, յետաձգուեցաւ ունկնդրութիւնը։ Ֆրանս. դեսպան Մ. Քոնսդան երէկ Սէլամլըքի արարողութենէն վերջ ընդունեց Վեհ. Սուլթանին ներկայացուցիչներն որք յանուն Ն. Կայս. Վեհափառութեան, ցաւակցութիւն յայտնեցին։ Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց նախարարն ևս իրենց Թարգմաններուն միջոցաւ փութացին իրենց ցաւակցութիւնն յայտնել Մ. Քոնսդանի։

— Վեհ. Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մ'ուղղեց Տիկին Ֆ. Ֆօրի ընտանեաց, և ֆրանս. կառավարութեան, եւ պաշտօն յանձնեց Նախ. Բարիզի օսմ. դեսպան Միւնիր պէյի անձամբ ցաւակցութիւն յայտնել յանուն Օսմ. Կայս. Կառավարութեան։

—Ֆէլիքս Ֆօռ, իբր 10 տարի առաջ, Հավրի մէջ թեթեւ կաթուած մ'ունեցած էր, բայց բժշկական անմիջական օգնութեանց շնորհիւ առաջքն առնուած էր։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ.— Պոսնա-Սարայի Բէհզէբ լրագրէն.— «Եւրոպական լրագրերէն ոմանք անուղղամտութիւնն սկզբունքի կարգ անցուցած են։ Խռովութիւն կ'սերմանեն աշխարհի մէջ, հանրային կարծիքը կ'պառակտեն նպատակաւոր յօդուածներով, և «Մակեդոնիան» ցոյց կուտան իբրեւ խռովութեանց ու ոտնձգութեանց ամառնուած նահանգ մը։ Կ'ըսեն թէ Բ. Դուռը ծանուցագիր մը հղորդած է Տէրութեանց։ Այս ամէն բաւածներուն մէջ ճշմարիտ բան մը չկայ։ Այս համոզումը գոյացած է մեր մէջ նոյնքան մեր յատուկ տեղեկութիւններով որքան այն նամակներով զորս կ'ստանանք այդ նահանգէն։ Ջենք կրնար ըմբռնել թէ այդ չաղակրատները (շալապան) ինչ ըսել կ'ուզեն Մակեդոնիոյ խնդիր բաելով։ Մեր չենք գիտեր որ Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ «Մակեդոնիա» անունով նահանգ մը գոյութիւն ունենայ։ Ռումէլիի մէջ այդ անունով կուսակալութիւն (վիլայէթ) չկայ։ Մեր գիտցածը սա է որ բոլոր նահանգներուն մէջ անդորրութիւն ու կարգապահութիւն կ'տիրեն եւ ցարդ չէ գտնուած մէկն որ հակառակը պնդէ։ Իրաւ է որ Պուլկարիոյ մէջ «Մակեդոնական» կոչուած յեղափոխական մասնախումբ (քոմիթէ) մը կայ ,որ նպատակը մարդոցմէ կազմուած որոց ուսկից ելնելն յայտնի չէ, բայց իրապէս այդ որդնոտ խառնակչութիւն գործերն ու չարժումները տատանջութիւն առթելու տեղ, ծիծաղ կը շարժեն։ Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ, մանաւանդ Ալպանիա (Կիքա-Թոսքա) ժողովրդեան մեծամասնութիւնն իսլամ է, եւ մնացեալ մասը կ'բաղկանայ օրթոտոքսներէ, կաթոլիկներէ, հրեաներէ որք իրենց աշխատութեամբ կ'ապրին խաղաղ հողերուն վրայ։ Ըսել է թէ հողային սեփականութիւնն իսլամներունն է, և թէ ուրիշ կրօնքներու դաւանողք իրենց ապրուստը կ'ճարեն խաղաղ ժողովուրդէն։ Հետեւապէս յեղափոխական մասնախումբեր, ընկերակցութիւններ կազմողը՝ քրիստոնեայ ժողովուրդը չէ. ենթադրենք իսկ թէ այդ քրիստոնեաներուն միտքը խռովարար գաղափարներով տոգորուած ըլլայ, սակայն կրնա՞յ հետեւանք ունենալ, եթէ ի նկատ առնունք օսմ. քանակներու և խաղաղ ժողովրդեան ուժը։ Մինչեւ այսօր ոչ-խաղաղ Օսմանցիք առ Օսմ. Գահն ու կառավարութիւնն իրենց տածած հաւատարմութենէն չխոտորեցան։ Անոնք որ Քրիստոնեից անուամբ կ'գործեն, օտարականներ են, որք ցեղային նախանձայուզութենէ մղեալ, կ'ուզեն պղտոր ջուրի մէջ որսալ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնն, ինչպէս միշտ, պիտի գիտնայ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել՝ օտար ձախորդ մեքենայութեանց ամէն հետեւանք արգիլելու համար, և այսպէս պահպանել իր հաւատարիմ հպատակաց շահերը։ Ալպանիացիք որք իրենց հաստատուն սիրոյ ապացոյցը տուին Օսմանցւոց և Խալիֆայութեան գահուն, իրենց անձնական վէճերը մէկդի թողլով, պիտի կրնան պատուար մ'ըլլալ ամէն հոսանքի առջև, ճշտիւ հնազանդելով իրենց Վեհապետին հրամաններուն։ Միւս կողմէ Քրիստոնեայ Օսմանցիք գիտնալով որ իրենց օրինաւոր Վեհապետին հովանւոյն տակ միայն կրնան երջանիկ ըլլալ, պիտի չհրապուրուին օտարէն փորձուած քանի մը անհատներու ձեւլադրութիւններէն, որոց նպատակն է զիրենք կորստեան մատնել։ Վերջացնելէ առաջ ըսենք թէ Թուրքիա այսօր այն աստիճան ուժով է որ կարող է ո՛չ միայն իրենց բողբոջին մէջ խեղդել փոքրիկ գրգռութիւնները զորս կ'ուզեն յառաջ բերել Ռումէլիի մէջ, այլ եւ իր դրօշին բոլորտիքն համախմբել բոլոր Իսլամներն և ի մի վայր բերել մեծ ույժ մը, որ կարող է աշխարհի մէկ մասը տեղէն խախտել և կեդրոնին մէջ իսկ երթալ փճացնել իրեն դէմ նիւթուած մեքենայութիւնները։ Եթէ, ինչպէս կ'ըսուի, Անգլիոյ մ'ամ է որ նման կուտայ մեզ դէմ նիւթուած դաւերուն, այդ Տէրութիւն պէտք է քիչ մը խորհի մեր վրեժը ըսածներուն վրայ։» (Սէրվէթ)

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը կ'հրամայէ Բ. Դրան միջոցներ ձեռք առնել, կառավարական պաշտօնէից ամսաթոշակներուն կանոնաւոր վճարումն ապահովելու համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ Ումպէրթօ Թագաւորն հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին, որ Օսմ. մարտանաւերու նորոգութեան գործն իտալական նաւարաններու յանձնել հրամայած էր։

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ.— Վեհափառ Ատենի ընդհ. դատախազ Նալըմ պէյ, փետր. 3ին Սամոս հասնելով, սկսած է քննութիւն կատարել Սամոսի իշխանին դէմ եղած գանգատներուն վրայ։

ՍԹՈՔՀՈԼՄԻ օսմ. դեսպան Շէրիֆ փաշա Պայրամի առաջին օրն իր սրահին շուրջն հաւաքեց իր պարսիկ պաշտօնակիցը, Միրզա Րիզա Խան և օսմ. ու պարս. դեսպանատանց ու հիւպատոսարաններու պաշտօնատարները։ Ճաշացուցակն օսմ. կերակուրներէ կը բաղկանար։ Ճաշէն վերջ, Թուրքական ձեւով սուրճ և Հաճի Պէքիրի պատուական չաքար մեծարեց իր հիւրերուն։ Միջօրէէ վերջ, դիւանագիտական մարմինը շնորհաւորութեան եկաւ և ամենքն ալ իրենց հիացումը յայտնեցին այն ճաշակին համար, որով Շէրիֆ փաշա կահաւորած էր օսմ. դեսպանատունը, Պոլսէն առած գորգերով։

ՀԵՐՑՈԿ.—Կ'հերքուի այն զրոյց թէ Պոլսոյ սերպ. դեսպան Մ. Նովաքովիչ, Բեդերոպուրկի դեսպան պիտի անուանուի։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎ.— Թէրճէման Հաքիքաթ խօսելով Մաճուսէի վարչութեան վերջին տնօրինութեան վրայ, որ է կանոնաւորապէս չոգենաւ բանեցնել կարմիր ծովու եզերաց վրայ, կ'ըսէ թէ Մաճուսէ միայն պարտաւոր է չոգենաւ բանեցնել կարմիր ծովու նաւամատոյցներէ, որոյ ծովեզրը մի միայն Թուրքիոյ կ'վերաբերի, բայց քանի մը կէտերէ, որք Ֆրանսայի ու Իտալիոյ ձեռքը կ'գտնուին։

ՄԱՀՍՈՒՄԷԻ Թարսուս չոգենաւով երէկ 1400 նոր զօրք ղրկուեցան Սելանիկ։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՓԱՇԱՅԻ մէջ, 200 տնուոր խալամ գաղթականք զետեղուեցան։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա, անցեալ բշ. իրիկուն փառաւոր կոչունք մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ վարչապետն, արտաքին գործոց Նախարարը, Պերլինի ֆրանս. և ռուս. դեսպանները, կայս. պալատան հրամատար Էօյլէնպուրկի կոմսն, ամենքն ալ իրենց կիններուն հետ, և այլ հրաւիրեալք։ Առաջին անգամ էր որ գերման կանայք կ'ճաշէին օսմ. դեսպանատան մէջ։

ՔԸՄԻՆԿ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ մահուան պարագաներուն վրայ, Անգլիական հիւպատոսարանի բացած քննութիւնը, նախընթաց օր, միջօրէէն ետք, վերջ գտաւ։ Երդուեալ դատաւորք իրենց վճիռն արտասանեցին, յայտարարելով թէ հանգուցեալն անձնասպան եղած էր, բայց վճիռ չարձակեցին անոր մտաւորական վիճակին վրայ, անձնասպանութեան պահուն։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ Հրէից աղօտ թաղին վրայ լրագրական հրատարակութիւնք իրենց անմիջական բաղձացեալ արդիւնքն ունեցան։ Մաղխոտէ մեռնող մանր տղայոց թաղումն տարրական եղանակաւ և գաղտագողի չի կատարուիր այլեւս, և մեռնողին գոյքերը կ'ապահովուին։ Միւս կողմէ Թաղապետութեան ուշադրութեան երեխաներն են ի վեր ալել կուտան թաղին փողոցներն և աղբիւսները վերցնել կուտան։

ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեկին կողմէն պատգամաւորութիւն մը, առաջնորդութեամբ Նախագահ Ֆէրիտ պէյի, նախընթաց օր առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնարանը գնաց, ուր նախարար Զիհնի փաշա սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրաւ անոր։ Նախարարն յայտարարեց թէ ործանապէս կ'գնահատէր Առեւտրական Սենեկին մատուցած ծառայութիւնները, և յորդորելով զանոնք որ յառաջդիմական չաւղին հետեւին միշտ, իր հոգածութիւնն ու օժանդակութիւնը խոստացաւ։

ԵՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԻՆ վերջին ապստամբութեան միջոցին քանդուած բերդերու ու պահականոցներու նորոգութեան ձեռնարկուեցաւ։

ՀԻՃԱԶԻ կուսակալ և զինուորական հրամատար Ահմէտ Րաթիպ փաշա, որ քննական պաշտօնով Ճիտտէ գացած էր, Նահանգին կեդրոնը վերադարձաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Զինովեվ ամսոյս վերջերը Բեդերսպուրկ պիտի երթայ արձակուրդով։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանին անդրանիկ եղբայրը՝ Նիզամ-իւլ-Իւլէմա Բէքի Խան, որ Հիճազ երթալու համար մայրաքաղաքս եկած է, նախընթաց օր կայս. Պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանին մեծարանաց արժանացաւ։

ՀԷՐԷՔԷԻ մէջ կառուցուած հիւանդանոցին շինութիւնն աւարտած ըլլալով, ներքին կահաւորման ձեռնարկուած է։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Երէկ գիշեր Բերայի մէջ երկու հրդեհ պատահեցաւ, մին՝ Ղալաթիոյ հին մաքսատան փողոցին մէջ, ուր նպարավաճառի մը խանութ այրեցաւ, և միւսը՝ Գալոնճու-գուլլուք, ուր փայտաշէն տուն մը միայն այրեցաւ։

ԷՐԷՆՔԷՕՅԻ մօտ, բանջարանոցի մը ջրհորին մէջ երէկ դեռատի Թուրք կնոջ մը դիակը գտնուեցաւ, որոյ թեւերուն վրայ դանակի հարուածներ կային։

ԱՐԿԱԾ.— Երէկ, ի Մագրիգիւղ, դեռատի յոյն կին մը ինքզինքը տան ջրհորը նետեց, բայց բարեբախտաբար հասած օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Տան մը համար կ'ուզուի երկրորդական դրագիր մը, որ գիտնայ Գերմաներէն։ Դիմել լրագրոյս խմբագրատունը։ 4—4

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ս. Պատրիարք Հայրը ցաւակցական և մխիթարական հեռագիր մ'ուղղեց առ այրի Տիկին Ֆէլիքս Ֆօռ։

— Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր ֆրանսական դեսպանատունն երթալով, Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեց դեսպան Մ. Քոնսդանի, և շնորհակալութիւն Ն. Վսեմութեան այցելութեան համար ի Պատրիարքարան։

— Խառն Ժողովը գումարեցաւ երէկ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ցալուսթիւն փաշա Տատեանի։ Ներկայ էին նաեւ Ստեփան փաշա Ասլանեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան և անդամոց մեծագոյն մասը։ Ժողովն զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։— Ժողովը նկատողութեան առնելով Իզմիրի ընդհ. Ժողովոյ տեղեկագիրն, որով ծանուցուած էր Մելքիսեդեկ Ա. Եպս.ի ընտրութիւնն իբր առաջնորդ, և գտնելով կատարուած ընտրութիւնն օրինաւոր, հաստատեց զայն, և որոշեց հարկ եղած պաշտօնական գործողութեանց կատարումը։

—Ներսէս եպս. Ասլանեան Վանայ նկատմամբ ինչ ինչ դժուարութիւններ յայտնելով հրաժարած էր։ Ժողովը նկատողութեան առաւ այդ դիտողութիւններ, և մերժելով հրաժարականը, Ս.Պատրիարք Հօր յանձնեց պէտք եղածն ի գործ դնել որպէս զի Ներսէս Սրբ. օր առաջ մեկնի իր պաշտօնատեղին։

—Գաղատիոյ Տ. Տաճատ վրդ.ն և Գաւառ. Վարչութիւնը տեղւոյն ազգային գործոց վիճակին նկատմամբ զանազան գրութիւններ ուղղած էին։ Ժողովը զանոնք կարդալէ վերջ, հարկ դատեց Տաճատ Վ.էն մանրամասն բացատրութիւններ պահանջել նոյն խնդրոյ նկատմամբ, և որոշեց հրաւիրել զայն ի Պոլիս, անձամբ այս տեղեկութիւնները տալու համար։

—Բղլիի Գաւառ. Վարչութեան առաջարկութեամբ, Ժողովն անջատեց սոյն վիճակի հովուութիւնն Եզրրումի առաջնորդութենէն։

—Թէպէտ և վարչական նախորդ տնօրինութեամբ մը Չմշկածագի հովուութեան ընտրուած էր Զարոնաճագի առաջ. Տեղապահը, սակայն Ժողովը նկատելով որ Չմշկածագի վիճակին մէջ առանձին հովուի մը ներկայութիւնը կարեւոր է, Երզրումի կարմիր Վանքի Որբանոցին տնօրէն Կորիւն Վ. Եղիտրբէմեանն առաջն. Տեղապահ կարգեց Չմշկածագի վիճակին։

—Խառն Ժողովն երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ եկեղեցական խնդրով, և Օրթագիւղի գերեզմանատան ծանօթ գործով, որոյ վրայ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդին կողմէ Վարչութեան մատուցուած առաջարկութիւնը գրած ենք ժամանակին։

—Կ'ըսեն թէ Կ. Պոլիս գտնուող Վանեցի ազգայինք ոմանք հանրագրութիւն մը ստորագրեր են, որով Ազգ. Վարչութենէն կ'խնդրեն Թէճարէթ Խանի գո'նէ հասոյթէն մաս մը բան անմիջապէս ղրկել Վանայ կարօտելոց։ Կ'յիշեցնեն թէ այս Խան և յարակից կալուածներ գնուեցան 20 տարի առաջ Վանայ սովելոց հանգանակութենէն աւելցած գումարով, և ի հարկին դարձեալ նոյն կարգի կարօտութեան մը համար գործածելու առաջադրութեամբ։ Եթէ հիմա այս նիւթական ու բարոյական մեծ կարօտութեան ատեն չգործածուի, ո՞ր օրուան համար կ'պահուի։

— Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան խնդրեր է Ազգ. Վարչութենէն փութացնել կառավարական գործողութիւնները, նոր Որբանոցին կառուցման համար, որովհետեւ ինք մտադիր է գարնան հետ մէկտեղ սկսիլ շինութիւնը։ Այս օրերս կ'մատուցուի պէտք եղած ծրագիրը՝ Եաղի Գուլէի դուրսը Ս. Ցակոբայ վանքին յարակից գետնին վրայ Արհեստանոց – Որբանոցի շինութեան արտօնութիւնն ստանալու համար։

—Ս. Պատրիարք Հօր արտաշարժ նամակը զոր հրատարակեցինք անցեալ օր, հետզհետէ կ'ցրուուի մայրաքաղաքիս բարեկեցիկ ազգայիններուն մէջ. և հաւաքուած գումարն անմիջապէս Վան կ'ղրկուի կարօտեալներուն համար։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն այս պահուս բժիշկներու խնդրով կ'զբաղի։ Հաստատուած է թէ միայն Տքդ. Մոնճէրի չի բաւեր յիմարներուն, որոց թիւն 200ն անցած է։ Հետեւապէս, որոշուած է Ցիմարանոցի համար երկրորդ բժիշկ մ'ունենալ։ Ցիմարներն ալ արդի վատառողջ և անձուկ տեղէն փրկելու համար, հիւանդներն այլուր փոխադրելու պէտք կայ։ Բայց Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան իր երկարամեայ փորձառութեամբ կ'պնդէ թէ «Բանի' նոր շէնք շինուի, ա'յնքան կ'աւելնայ պատսպարելոց թիւն, որով Ազգին վրայ նորանոր բեռներ կ'դրուին, կամ միւս պատսպարեալք աւելի խեղճ կը նայուին»։ Բժիշկ մ'ալ պիտի յատկացուի Ս. Ցակոբայ Որբանոցին։ Հետեւապէս, Հաստատութեան ամբողջութեան համար զո'նէ եօթն բժիշկի տեղ կայ։ (2 Ներքին հիւանդներուն, 2 վիրաբուժականներուն, 2 յիմարներուն և 1 որբերուն։) Այս ալ պիտի յաւելուած կ'նշանակէ։

—Պարտիզակէ եկած երկրորդ նամակ մը կ'տեղեկանանք թէ տօքը աճելով Ջրամբարն ինկող ու մեռնող պատանին ոչ թէ տեղւոյն ամերիկեան Որբանոցին աշակերտներէն էր, այլ ամերիկեան գիշերօթիկ վարժարանին կիսաթոշակ աշակերտ՝ երէն։ Վարժարանը սովորութիւն ունի եղեր աշխատցնելու կիսաթոշակները։—Պարտիզակի կրթական նախորդ սերունդին պատկանող երիտասարդներէն Խաչերեան Միհրան էֆ., անդամ Թաղ. Խորհրդոյ, իր մահկանացուն կնքեր է փետր. 1ին։ Հանգուցեալն ուշիմ, պատուաւոր և ուսեալ անձ մ'էր։ Ցաւակցութիւնը կ'մատուցնել է ընդհանուր տխրութեան մէջ։

—Ուսումնական Խորհրդոյ Նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Բերա, ատենապետութեամբ Տքդ. Թորգոմեան էֆ.ի։ 1. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարագրոյն համաձայն՝ որոշեց Գրիգնական Ցանձնաժողովոյ եռամեայ գործառնութեանց մասնակի տեղեկագիրն ստանալ և ներկայացնել Ն. Սրբազնութեան։—2. Սարգիսար-Եներմահալէի երկսեռ նախակրթարանի հոգաբարձութիւնն կազմակերպուած ըլլալով, ըստ խնդրանաց թաղեցւոց որոշեց հրաւիրել Պէօյիւքտէրէի Թաղ. Խորհուրդը վերականգնել այդ վարժին տեղեկագրել ի հաստատութիւն։ Խորհուրդը գոհութեամբ տեղեկացաւ նաեւ Պէօյիւքտէրէի և Ենի-Մահալլէի ազգային Նախակրթարանաց բարուոք կազմակերպութեան։—3. Ըստ տեղեկագրի Տին. Մաքրուհի Միրասեանեանի, արժան տեսաւ ձեռագիտութեան մասնագէտ-ուսուցչուհւոյ վկայական տալ Օր. Հռիփսիմէ Փափազեանի։— 4. Թէյեան Ենովք էֆ.ի «Քերական-ընթերցարան» և Քանթարճեան Ցարութիւն էֆ.ի յօրինած «Նախաշաւիղ ֆրանսերէն լեզուի» անուն դասագրքերու նախաքննութիւնն յանձնեց Ցանձնաժողովին։ Այս առթիւ որոշեց վերստին հրաւիրել դասագրոց հեղինակներն որ իրենց գործերը ձեռագիր վիճակի մէջ ներկայացնեն Խորհրդին։— 5. Գում գաբուի դրսի վարժարանի հրաժարեցուցեալ ուսուցչի մասին լսելէ յետոյ կրթական Տեսչի տեղեկագիրն, որոշեց հրաւիրել Թաղ. Խորհուրդն որ անժամանակ հրաժարեցման իբր փոխարինութիւն՝ երկու ամսականի գումար մը վճարէ ուսուցչին։— 6. Ուսուցիչք ոմանք իրենց պաշտօնավարած դպրոցներէն ունեցած յետնեալ պահանջից կարգադրութիւնը խնդրած ըլլալով, Խորհրդոյ կողմէ կարեւորն յանձնարարուած էր նոյն վարժարանաց վարիչ մարմիններուն։ Խորհուրդը գոհութեամբ տեղեկացաւ թէ՝ եղած յանձնարարութեան համեմատ՝ ուսուցիչներուն պահանջքները վճարուած եւ հաշիւները փակուած են։— 7. Որոշեց պատրաստել իր երկամեայ պաշտօնավարութեան համարատուութիւնը։

ԱԶԳ.— Թաղական խորհուրդս ժամանակէ մ'ի վեր կ'ջանար Սամաթիոյ Նունեան-Վարդուհեան վարժարանի մէջ՝ որուն ծրագրի մը համաձայն՝ արհեստանոց մը բանալ, որպէս զի դըպրոցական աշակերտուհիք որոշեալ ժամերու մէջ, իսկ շրջանաւարտք տարի մ'ամբողջ հոն աշխատելով՝ վարժարանէն մեկնելէ վերջ՝ ուսմանց պաշարին հետ կարեւոր արհեստներ ևս ձեռք բերած ըլլան։

Ծաղկեչինութիւնն, որ նոյն ծրագրոյ մի մասը կ'կազմէր, այս անգամ վարժարանին դաստիարակ ուսուցչուհի և ձեռագործի դասատու Ազն. օրիորդ Պէտրիս Վարդանեանի անխոնջ աշխատութեանց շնորհիւ կատարելագործուած լինելով՝ թաղական խորհուրդս կ'ծանուցանէ թէ արհեստանոցին այդ ճիւղը բացուած է, ուր կ'շինուին ամէն տեսակ ծաղկեփունջեր, ծաղկեպսակներ, շրջանակներ և ամէն ձեւի ու տեսակ սպիտակ յենակներու վրայ ծաղիկներ, որք ճաշակի նրբութեան և նուրբ ներդաշնակութեան կողմանէ առաջնակարգ գործարաններու մէջ շինուած և Բերա ծախուածները կ'գերազանցեն և դիւրագին են միանգամայն։ Համոզուելու համար կ'բաւէ մի անգամ այցելել վարժարանը։

Ուստի կ'խնդրուի յարգելի ազգայիններէ, որ երբ այդպիսի նիւթերու պէտք ունենան, Նախապատուութիւն տան հայ վարժարանի մը մէջ շինուածներուն, որով թէ' իրենք գոհ պիտի մնան և թէ' պիտի սատարեն իրենց աջակցութեամբ կանոնաւոր արհեստանոցի մը հաստատման։

Քաջայոյս եմք որ մօտ ատենէն արհեստանոցի միւս ճիւղերուն բացումն ևս պիտի ծանուցանենք։ Ցանձնարարութեանց համար դիմել. 1. Սամաթիա, Ն. Վարդուհեան վարժարան. 2. Բերա, Կալաթա Սէրայի դէմ, թիւ 200, Արտաշէս Ց. Գարակէօզեանի. 3. Ղալաթիա, Տէյիրմէն Խան, թիւ 18, Լեւոն էֆ. Ց. Գարակէօզեանի։

Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
Ցովսէփ Աբիկեան — Պ. Մկրտիչեան
Սամաթիա, 5 Փետր. 99 — 5—1

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ 17 Փետր. —Օսմ. դեսպանատան գործակատար Նապի պէյ Ելիզէի պալատն երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեց յանուն Կայս. Կառավարութեան։ Ցետոյ ցաւակցական այցելութիւն տուաւ նաեւ արտաքին գործոց նախարար Տէլքասէի։

ՍՈՖԻԱ.—Բարիզի Օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ, որ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով Բարիզ կ'վերադառնար, Սոֆիայի կայարանին մէջ լսեց Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան լուրն, և անմիջապէս ցաւակցական հեռագիր մ'ուղղեց Տիկին Ֆօրի, և Մ. Տէլքասէի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ֆրանս. Հանրապետութեան Նախագահ Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան լուրն հոս հասնելուն պէս, Վիլհէլմ կայսր ցաւակցական սրտայոյզ հեռագիր մ'ուղղեց Տիկին Ֆօրի։ Միւս կողմէ, Պերլինի Գերման դեսպանին պաշտօն յանձնեց Գերման կառավարութեան ցաւակցութիւնն յայտնել Ֆէլիքս Ֆօրի ընտանեաց և Ֆրանս. կառավարութեան։ Արտաքին գործոց նախարար Պիւլով անձամբ ցաւակցութիւն յայտնեց ֆրանս. դեսպան Նոայլ մարքիզին։ Կայսրն յատուկ պատգամաւորութիւն մը պիտի ղրկէ յուղարկաւորութեան հանդէսին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Այս առաւօտեան լրագիրք Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան առթիւ, ցաւակցութիւն և համակրութիւն կը յայտնեն Ֆրանսական ազգին։ Թագուհին և Լորտ Սալզպըրի ցաւակցական հեռագրեր ուղղեցին Ֆէլիքս Ֆօրի ընտանեաց և Ֆրանս. Հանրապետութեան։ Բոլոր դեսպանք ցաւակցական այցելութիւն տուին Մ. Ժ. Քանպոնի։ Առաջինութիւն ունեցաւ Օսմ. դեսպան Քոսդաքի Անթօբուլօ փաշա։ Արքայական գերդաստանի անդամներէն մին ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան։

ԲԱՐԻԶ.—Արտաքին գործոց նախարար Տէլքասէ ֆրանս. դեսպաններուն հեռագրեց պաշտօնապէս զեկուցանել օտար կառավարութեանց Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի մահը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Այս առաւօտեան լրագիրք շատ համակրական յօդուածներ կ'նուիրեն ֆրանս. ազգին, ցաւակցութիւն յայտնելով։ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսր, ցաւակցական հեռագիր ուղղելէ զատ ի Բարիզ, իր ցաւակցութիւնն յայտնել տուաւ նաեւ Վիեննայի ֆրանս. դեսպան Մ. Բուալէի։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 17 Փետր.—(ուշացած).— Հանրապետութեան Նախագահն իրիկուան ժամ 6ին [ը. ե.] առեններ յանկարծ հիւանդացաւ իր աշխատութեան սենեկին մէջ։ Կանչեց իր դըրասենեկին պետն, որուն ըսաւ «Զարմանալի բան, աղէկ չեմ»։ և իսկոյն նուաղեցաւ։ Սենեկապետը Լը Կալ իսկոյն կանչեց դեր-դնդապետ Մընէդրէն և հրամատար Պույյոն, և անոնց օգնութեամբ բազմոցին վրայ տարաւ նախագահը։ Իսկոյն մարդ ղրկուեցաւ բժիշկներու։ Բրօֆ. Լանըըլոնկ անմիջապէս վազեց եկաւ և ի զուր փորձեց ամէնէն ազդու դարմանները։ Ինքզինք անկարող տեսնելով, նախագահին յուսահատական վիճակին իմացուց Տիկին և Օրիորդ Ֆօրի։ Տիկին Ֆօրի վիշտն աղէկտուր էր. քահանայ ուզեց։ Ֆէլիքս Ֆօռ մրմնջեց. «Կորսուած եմ. կ'ներեմ թշնամիներուս»։ Մատլէնի երէցն, որ եկած էր, վերջին աղօթքները կարդաց։ Նախագահը մեռաւ ճիշտ ժամը 10ը 10 վայրկեան անցած։ Վարչապետ Տիւբիւի որ ներկայ էր, իսկոյն իմացուց նախարարներուն եւ դիւանագիտական մարմնոյն։

—Օտար մամուլը միաձայնութեամբ կ'դրուատէ զՖէլիքս Ֆօռ, որ ֆրանքեւռուս զինակցութեան և Իտալիոյ հետ հաշտութեան հիմնադիր եղաւ։

—Զարին, Վիլհէլմ կայսեր և Վիքթորիա Թագուհւոյն ցաւակցական հեռագրերն առաջին ժամուն հասան։

—Ֆէլիքս Ֆօրի ազգային յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի Եշ. 23 Փետր։ Պիտի թաղուի Բէռ-Լաշէզի գերեզմանատան մէջ։

—Ազգային Վեհաժողովը վաղը ՇԲ. [այսօր] պիտի գումարուի ի Վէրսայլ ժամ 1ին, նոր նախագահին ընտրութեան համար։ Տիւբիւի և Մելին, որոց ընտրելիութիւնն առաջարկուած էր, յայտարարեցին թէ կ'հրաժարին։ Միակ ընտրելի կ'մնայ ծերակոյտի նախագահ Լուպէ։

—Ընդհ. կարծիքն է թէ Լուպէ պիտի ընտրուի, հաւանաբար առաջին քուէարկութեամբ։ (Բացարձակ մեծամասնութիւն կ'պահանջուի։ Վեհաժողովը կ'բաղկանայ 880 անդամներէ։)

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Երէկ, գիները թէև քիչ մը տկար էին Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան հետեւանքով, բայց այսօր, ինչպէս կ'յուսացուէր, գոյն իրենց նախկին վիճակն և ըստ առաջնոյն ամուր կ'բռնուին։ Թրանսվաալն երկու օր առաջ թէև մինչեւ 63 գնաց, այլ այսօր 48.50 միայն կ'արժէ, Սպանիականը 55.25 անդ.։

Մէկ խօսքով երէկուան փոքր անկումը վաղանցիկ էր և բոլոր Թուղթերը՝ թէ օտար եւ Օսմ. ամենքն ալ բարձրանալու կ'ձգտին։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ.Ո.	26 01
Ամէնէն բարձր գին	»	26 01
Ամէնէն վար գին	»	25 34½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116 —
Ամէնէն բարձր գին	»	117 —
Ամէնէն վար գին	»	115 ⅜
ԲԱՑՈՒՄ 6 Փետր.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ.Ո.	26 03½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116 —
Օսմանիյէ	»	— —
Րէժի	Օ.Ո.	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	— —
Քաչտի Ժէնէրալ ՕԹՕՄ.	Օ.Ո.	6 10
Երկրագործական Պանքա	»	8 38
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալ.	Ա.Ո.	3 36
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ.Ո	4 13
Թրամուէյ բաժնեթ.	Ղրշ.	737 30
» Ժուիսանս	»	232 37
» պարտաթ.	»	505 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	299 —
Քարաքէ Կ.Պոլսոյ	»	467 —
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 11
Ռօլ Էմբէրիալ	»	90 20
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 04
Բրիլիկ	»	51 06
Մէթալիք	»	96 10
Ռուպլ Թղթադրամ	Օ.Ո.	8 54
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110 —
Բարիզ 3 »	Ֆր.	22 90
Ֆիօրին ժամկետ	»	10 85

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Փետր.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա.Ո.	47 75
» » » Գ.	»	28 12
» » » Դ. բաց.	»	23 63
» » » Դ. գոց.	»	23 50
Փոխառութիւն Գասսայա	»	84 —
» Օսմ. 3½%	»	100 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 —
Այտընի Երկաթուղի	»	11 —
Եգիպտական միացեալ	»	108 25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	111 25
Հելլենական 5%	»	44 25
Մոնօբոլ Հելլենական 4%	»	50 50
Իտանթ » 4%	»	37 75
Պուլկ. Փոխառ. 6% 1888	»	95 —
» Նոր » 6% 1892	»	93 37
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 40
Դրամազեղչ	»	3 —
ՊԵՐԼԻՆ, 17 Փետր.		
Օսմ. փոխառութիւն 1888	ժամ.ք	99 60
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	115 50
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	100 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 28
ԲԱՐԻԶ, 17 Փետր.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	23 75
» » » Դ. գոց.	»	24 —
» » Բ.	»	— —
» » » Դ.	»	28 40
Օսմանիյէ	»	423 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	576 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	102 87
Քաչտի Լիօնէ	»	897 —
Պանք տը Բարի	»	978 —
Իտալական Ռանթ	»	96 40
Սպանիական արտաքին	Ա.Ո.	55 24
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 18½
Դրամազեղչ	»	3 —
ՎԻԵՆՆԱ 17 Փետր.		
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47 85
» Լոնտոնի վրայ	»	120 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	60 90
Օսմ. Րէժի	»	131 60

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
վերջերս խիստ նպաստաւոր պայմաններով Նամակի թղթի և պահարանի մեծաքանակ գնումներ ըրած ըլլալով, կը հրաւիրէ իր պատուարժան յաճախորդներն և առհասարակ մայրաքաղաքիս ու գաւառաց առեւտրական դասն օգտուիլ այս բացառիկ առիթէն։
Սովորաբար հրապարակի վրայ ծախուած 20 ղրշ.ի վաճառեալ թղթի մը
1000 ԹԵՐԹԸ 35 ՂՐՇ.
իւրաքանչիւր թերթի վրայ գնողին անունը, հասցէն եւ. մէկ կամ աւելի լեզուներով ՏՊԱԳՐԵԱԼ։
Խիստ ընտիր թուղթ 1000ը 40 և 50 ղրշ.ի։
Նոյնպէս գնողին հասցէն իւրաքանչիւրին վրայ ՏՊԱԳՐԵԱԼ
1000 ՊԱՀԱՐԱՆԸ 28 ՂՐՇ.
Փութացէք օգտուիլ այս բացառիկ առիթէն՝ որ միայն կարճ ժամանակի մը համար է։
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
Ֆինճանճըլար, Կ. Պոլիս, 72
20—7

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՖԻԱ ՔԱՂԱՔԻ
Սոֆիայի Լէվին և Ընկ. Դրամատան մասնաւոր ներկայացուցիչ Մ. Մէսարնէէ, իր գրասենեակին կողմէ [Քամիսիոն Խան 33] ծախուած 20187 թիւ տոմսին տէրը կ'հրաւիրէ, որպէս զի իրեն ներկայանայ և այդ թիւին շահած 10,000 Ֆր.ի գումարն ստանայ։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,558,989
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐՒՈՅ 2,927,988

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՑՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,125,558
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐՒՈՅ 1,095,873

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առաջարկեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագնի պայմանով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց ատկերը, բաղդատաբար այն շոգարձակ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոյ մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ.—Նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ վճարած վնասնին 31,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

'ՄԱՐԻԹԱՅՄ'

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւաց եւ առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 եւ 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ միացեալ երեք Ընկերութեանց։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ‹‹ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսականն ճիշդ 12 ղրշ.ի հաշւով։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ.Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 եւ 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով կը գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նօթռ-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1 ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պահեստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'բռնէ' 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր' 1845' ապահովագրեալներու վճարուած' մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898 ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897 էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, որք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոց կ'պատկանի Ընկերութիւնը եւ որոց կ'վերադարձնէ Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, եւ կամ ապառնին չէք, խիստ շահեկան է ձեզ համար ծանօթանալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւններուն։ Օրէնքի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրեն հասցէէն գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարկաւոր չորս երաշխաւորել տալու ունի. Նոյնպէս ապրելէններու եւ պարտաւորութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ.-Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց, Վիթալի խան Ղալաթիա

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մորթի, ափրոդիտեան եւ երկսեռ ծննդամիզական ախտերու։ Կ'գտնուի, ամէն օր Բերա, Մեծ Բարմագ գարու Նº 10 իր տունն, եւ ուրբաթ օրերն աղքատները ձրի կ'դարմանէ։ 50—1

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Հանըթըլը խան Նº 20 ՎԵՐՋԻՆ ԴՈՒՌ Նº 20

Եթէ կուզէք գնել աժան, տոկուն եւ ձեւաւոր հագուստներ, միանգամ այցելեցէք [ԼՈՒՍԻՆ] վաճառատունս, ուր պիտի տեսնէք թէ օտար եւ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզ հետ, եւ գայս կրնան հաստատել մեզ այցելող յարգոյ յաճախորդք։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս եւ մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր եւ տոկուն տարազներէ հանդերձեղէնք, սմօքէն, ֆրաք եւն. կ'պատրաստուին եթէ ապսպրուած հագուստները ճաշակներնուն յարմար չըլլան' սիրով ետ պիտի ընդունուին. այս մեծ առաւելութենէն կրնան հասկնալ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին, ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վստահելով ամէն մրցումի մի անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, եւ կը յուսամ որ ամէն այցելողք գոհ պիտի մնան։ 100—24

ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

ԱՆՔՆՈՒԹԵՆԷ ՏԱՌԱՊՈՂՆԵՐ

Անքնութիւնը ճշմարիտ հիւանդութիւն մ'է։ Առողջ մարդն, ինչպէս կ'ուտէ, կը խմէ, նոյնպէս ալ պէտք է որ կանոնաւոր քնանայ։ Ապա թէ ոչ հիւանդ է։ Դարմանի կը կարօտի։ Անքնութիւնը ծայրին հիւանդութեան մը հետեւանքն է։ Եթէ չդարմանուի, վտանգաւոր հետեւանքներ կ'ունենայ։ ԺԻԼԻՆՕԻ ՕՇԱՐԱԿՆ Եւրոպիոյ առաջնակարգ բժիշկներու ձեռքով հազարաւոր հիւանդներու վրայ փորձուած եւ հաստատուած է որ ջիղերն հանդարտեցնելու եւ քունը կանոնաւորելու միակ դարմանն է։ ԺԻԼԻՆՕԻ ՕՇԱՐԱԿԸ վտանգաւոր նիւթ չի պարունակեր։ Կատարեալ վստահութեամբ կարելի է գործածել, որոց կապուտ հացը բուժելու անմիջական դարմանն է։ Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց դեղարաններուն մէջ։ 26—9

ԷՔԻԹԱԲԼ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 bis ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՊԵՐԱ, ՓԱՐԻԶ

	Ֆր.
Երաշխաւորութեան դրամագլուխ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւնը)	1 ՄԻԼԻԱՌ 227,658,000
Պահեստներու առաւելութիւնն օրինական պարտականութեանց վրայ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւն. Այլուրեք վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս տարիքան մեծաքանակ յաւելուածական գումար ունի)։	261,950,000
1897 ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը	813,454,000
Ամբողջ հասոյթ 1897 ի	251,735,000
Ապահովագրեալներու վճարեալ 1897 ին	109,387,000
Հիմնուելէն ի վեր ապահովագրեալներու վճարեալ	1 ՄԻԼԻԱՌ 425,567,000

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱԲԼ 1897ին' բաղդատմամբ 1896ին' ունեցած է Յաւելուած մը 37,657,476.05 ֆր.ի յաւելուածն. պահեստին վրայ) Ոչ մէկ Ընկ. այս
» 104,184,504.80 » ամբողջ գոյից վրայ) չափ յաւելուած-
» 151,654,140.95 » նոր ապահովագրութեանց) ներ ունեցած է։

ԷՔԻԹԱԲԼ իր ոսկերը չէ ուսկյուցած ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս. ուստի եւ յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ' ԷՔԻԹԱԲԼի գիները տարիքի եւ տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեմճարի խնայողութիւն մը ցոյց կուտան։

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Յ. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահչէ-Գափու Անանիաս խան Թիւ 20—21—22։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀՒՑԹՒՑԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ ամրութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, եւ պալատական ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել. Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական եւ ոսկեդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ.

Առեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկեր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է.

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին Բերա, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց.
Ղալաթա) Սինկէր խան, Թիւնէլին եաւն.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.
Ստամպօլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սեֆաքիրին դիմաց Թիւ 13.
Կեղծիքներէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ

ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'առնէ ամէն տեսակ ասեղնագործի եւ ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու հոծ մթերք մ'ունի. ինչպէս աթլազ, գատիֆէ, բիւլիւշ գօրտօնէ էպրիշիմ. Ալճերիայի եւ Ցիլոյ մետաքս, չինիլ, սըրմա, կլապտան, ճապոն եւ ուրիշ ամէն տեսակ քանդակներ. գործի եւ բարձի համար նոր մօտէլներ, թաշկեայ եւ մետաքսեայ քօրտօններ ևլն.

Աթլազի եւ Թաւիշի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու հոծ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանավա գործեր ևլն.

Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին.

Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատանէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն եւ գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ. 100—72

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

Հաշուեկշիռ 'ի 31 Հոկտ. 1898

ԳՈՅՔ

	Ֆր.
Պատրաստ դրամ սնտուկին եւ պանքաներուն մէջ	149,135,848.65
Առեւտր. թուղթեր	612,757,262.33
Ռըփորթ	123,476,092.18
Ընթացիկ հաշիւք	392,347,262.58
Երաշխաւորութեամբ փոխատուութիւնք	142,660,301.78
Բաժնեթուղթ, մուրհակ, պարտաթուղթ եւ պետական արժեթուղթ	8,644,614.55
Անշարժ կալուած	30,000,000 »
Զանազան հաշիւներ	31,926,318.85
	1,490,947,700.92

ՊԱՐՏՔ

Աւանդ դրամ եւ ի տես մուրհակ	414,356,043.50
Ընթացիկ հաշիւք	547,350,368.18
Ընդունուած փոխանակագիրք	155,448,774.35
Պայմանաժամով մուրհակ	30,303,612.48
Զանազան հաշիւներ	63,488,902.41
Պահեստք	40,000,000 »
Արտասովոր պահեստ	10,000,000 »
Դրամագլուխ	200,000,000 »
	1,490,947,700.92

Հաշուեմատեաններուն յար եւ նման է.
Նախագահ-Վարչ. Խորհրդոյ Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԷՐՄԷՆ Ա. ՄԱԶԸՌՕ

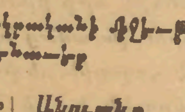

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ եւ Միջերկրականի Գիծ—Բեռնաց շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիս	3500	Նէրգիս	2500
Անիւսիս	3000	Բերա	2250
Ամօզ	3000	Օսիրիս	2250
Ասօրիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3550	Կառնաք	1500
Թեբոս	2750	Ֆիլէ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրփուլ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 ֆր. 6 ամս 20, 3 ամս. 10. Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իզմիրաց Թերթին կ'առաջարկէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած Նամակ եւ ... [illegible]

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ' ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ‹‹ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ,, ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Նº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (153)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Մրայօնեան' զոքանչին իր նկատմամբ չռայլած գովեստներն ունկնդրելէ աւելի, նշանածին պատշաճ նուէր մը ընելու խնդրով զբաղած' սքանչելի քայր մ'առաւ ձեռքն որ ճշմարտապէս գեղարուեստական հրաշալիք մը կ'պատկերացնէր ամէն տեսակէտով։ Ադամանդներ, պրիլանթներ, սուտակներ, շափիւղաներ, զմրուխտներ ճարտարօրէն ագուցուած, ակնախտիղ փայլ մը կ'ընծայէին այս թանկագին զարդանիւթին, որուն վրայ փողփողացող գոհարներու պէսպիսութիւնն ու անոնց ճաշակաւոր դասաւորումը, ճշմարտապէս պատիւ կ'բերէր հայ արհեստագիտութեան։ Բերա Բալասի հերոսը նշանածին ներկայացնելով այս թանկագին քայրը,

—Ի՞նչպէս կ'գտնէք, հարցուց։

—Դուք գիտէք, պատասխանեց Վարդենի, ազնիւ անտարբերութեամբ մը։

—Արդարեւ շնորհաւորութեան արժանի է էֆէնտիին ճաշակը տիկին, յարեց ոսկերիչը, այս քայրին նման երկրորդ մը հօ գտնել կարելի չէ մայրաքաղաքիս մէջ, անոր համար որ նոյնչափ անկարելիութիւն կայ նաեւ հասարակութեան մէջ գայն գնող մը գտնելու։

Վարդենի իբրեւ կին' խելքը պիտի թռցնէր քայրին [պաօշ] վրայ, բայց չտես երեւնալու երկիւղը սանձ կ'դնէր իրեն. արդարեւ հիանալի բան պիտի ըլլար այս գոհարեղէնը կուրծքը' ընկերութիւններու մէջ մտնել, անոր շողշողուն փայլը տեսնողներ ո՞րչափ երանի պիտի տային արդեօք իրեն։

Տիկին Գառնակերտեան' Վարդենիի տատամսոտ դիրքը տեսնելով,

—Ի՞նչու գոհացուցիչ պատասխան մը չես տար աղջիկս ըսաւ, ամչնալու բան չկայ, տես', էֆէնտին ձանձրութիւն յանձն առաւ մինչեւ հոս եկաւ, միմիայն քու կամքիդ համաձայն գնում մը ընելու համար, չըսե՞ս, ո՞րը կ'հաւնիս։

—Փոքրիկ գնում մը չէ այս որ լռութեամբ անցնիք յարեց գոհարավաճառը, քաղցր ժպիտով մը։

Երբ այսպէս խօսելու վրայ էին, Մատամ Սէպասթիէն եւ Ռօզ վաճառատունէն ներս մտնելով համեստօրէն բարեւեցին ներկայ գտնուողները. գոհարավաճառը Գառնակերտեաններուն խմբէն ներողութիւն խնդրեց ու անմիջապէս ոտքի ցատկելով, ժպտուն դէմքով մը փոխարինեց երկու նորեկներուն բարեւը։

Վատշուէր կինը, անծանօթ անձանց ներկայութեանը շուտելով բանակցութեան մտնել, վարկենարար ազնուականի հովեր առաւ ու ծանր արտասանութեամբ մը,

—Ներեցէք արգելք չըլլանք ձեր գործին ըսաւ։

—Բաւ լիցի Տիկին, արգելքի պատճառ մը չկայ պատասխանեց գոհարավաճառը, չկրնալով դեռ վճռել այս Եւրոպացի կիներու կարեւորութեան աստիճանը։ Իսկ Մրայօնեան Մատամ Սէպասթիէնը տեսնելէն, անոր ձայնը լսելէն ի վեր տարօրինակ ազդեցութեան մը ենթարկուեցաւ եւ սկսաւ բաներ մը փնտռել յիշողութեանը մէջ։ Իրեն այնպէս կ'թուէր որ ուրիշ անգամներ ալ տեսած էր այս կինը, լսած էր անոր ձայնը, բայց ի՞նչ պարագաներու մէջ։

Հրէուհին խօսք առնելով,

—Նախ սա ճշդենք որ, սխալ հասցէի եկած չըլլանք. ըսաւ ժպտելով, գոհարավաճառ *** էֆէնտին դո՞ւք էք։

—Այո՛ Տիկին ես եմ։

—Շնորհակալ եմ, ուրեմն դուք ձեր գործը շարունակեցէք, մինչեւ որ մենք քիչ մը յոգնութիւն առնենք։

—Ինչպէս որ կուզէք Տիկին, սուրճ մը կ'հրամէ՞ք։

—Դէչ չըլլար,

Գոհարավաճառն անմիջապէս սուրճ ապսպրել տուաւ ծառաներուն եւ նըկատելով որ կիները քիչ մը հանգիստ առնել կ'ուզեն, անանկ կացութիւն մը տուաւ իրեն որ, թէ' Գառնակերտեաններուն եւ թէ նորեկներուն հետ միանգամայն կրնար խօսակցիլ։

Բայց Մրայօնեան հետաքրքրութիւնը հետզհետէ կ'յորդէր լիովին կինը աւելի մօտէն տեսնելով. իրեն այնպէս կ'թուէր որ սովորական պարագաներու մէջ չէր տեսակցած անոր հետ։ Մատամ Սէպասթիէնի ձայնը, ակնարկը, ժպիտը շարունակ շրջան կ'ընէին երիտասարդին ուղեղին մէջ առանց որոշ եզրակացութեան մը յանգելու։ Եւ Մրայօնեանի նման երիտասարդի մը համար որ միլիոններով կիներ, աղջիկներ, մարդեր տեսած էր աշխարհի վրայ եւ Եւրոպիոյ ծակն ու ծուկը պտըտած, արդարեւ խիստ դժուար էր յիշել կին մը ու անոր հետ ունեցած յարաբերութեան պարագաները։ Գուցէ պարզ նմանութենէ մը կ'խաբուէր եւ կամ սովորական ընկերութեան մը մէջ տեսած էր զայն, բայց ինչ որ ըլլար, հետաքրքրութիւնը անգամ մը արթնցաւ մըտքին մէջ եւ նստած տեղը չէր կրնար հանգիստ ընել, առանց յագուրդ տալու յիշատակներուն։

Վարդենի' երկու կիներուն ներս մտնելէն ի վեր, նշանածին ենթարկուած փոփոխութիւնը տեսնելով, վիրաւորանք մը զգաց սրտին մէջ եւ երիտասարդին դառնալով հազիւ լսուելու աստիճան ցած ձայնով մը,

—Կ'երեւի թէ շատ կ'շահագրգռուիք նորեկներով փսփսաց։

Մրայօնեան զգալով նշանածին հանդէպ գործած զանցառութիւնը, անմիջապէս ինքզինք ժողվեց ու երգիծական ժպիտով մը,

—Հապա' ըսաւ, չե՞ս տեսներ ի՛նչ եղական կիներ են, չա՞րժեր սաստիկ թափթփուքներով շահագրգռուիլ։

—Բայց խորհրդաւոր լռութեան մը ենթարկուեցաք զանոնք տեսնելէ ի վեր։

Տիկին Գառնակերտեան, որ զգլխած էր Մրայօնեանի ներկայացուցած քայրը տեսնելով եւ իր բնատուր չհամոզութեամբ կ'ըղձար որ ժամ առաջ տիրանայ աղջիկն այդ թանկագին գոհարին, խօսքը զակէին ուղղելով,

—Վարդենի՛, չխօսի՞ս զաւակս, չէշտեց ինչո՞ւ էֆէնտիին սիրտը կը հատցնես, հաւնեցար սաոր։

Ռօզ որ մինչեւ այն պահուն պարզ հանդիսատես մ'էր եւ մինակ սատանալից մանեակին վրայ կ'խորհէր, Վարդենի անունը լսելով ցնցուեցաւ եւ չէշտակի ակնարկ մը սեւեռեց օրիորդ Գառնակերտեանի երեսին։ Ա՞յս էր արդեօք Վարդենին որուն վրայ կողբար Վահրամ, ո՛հ ի՞նչ գեղեցկութիւն էր որ կ'փայլէր անոր վրայ։ Լղրձած աղջիկը խոր հառաչ մը արձակեց եւ ուշի ուշով դիտելով Վարդենիի հրեշտակային դէմքը, զմայլած մնաց։ Ի՞նչ յօնք, ի՞նչ աչք, ի՞նչ դէմք, ի՞նչ կանոնաւորութիւն, ի՞նչ վայելչութիւն, ուա՜ղ ինք շատ աննշան դիրքի մէջ կ'մնար անոր գեղեցկութեանն հանդէպ. բայց արդեօք ան Վարդենի՞ն էր այս թէ ուրիշը, եթէ իրօք սիրային յարաբերութիւն մ'ունէ՞ր Վահրամ այս աղջկան հետ, խենթ պէտք էր ըլլար իրեն երեսը նայելու համար։

Այս խոհեր վայրկենաբար պաշարեցին Ռօզն եւ Վարդենիի ու անոր ընկերացողներուն դիմագծերն ու հետաքրքրը կարելի եղածին չափ մօտէն մէջ պատկերացնելու դիտումով, ամբողջ ուշադրութիւնն անոնց նուիրեց ու սկսաւ շարունակ Օր. Գառնակերտեանն ուսումնասիրել, առանց սակայն զգալի ընել տալու հետաքրքրութիւնը։

Վարդենի բոլորովին անտեղեակ վատշուէր աղջկան իր նկատմամբ տածած զգացումներէն, քայրը ձեռքն առաւ ու նշանածին ներկայացնելով,

—Ինչ բան որ հաճելի թուի ձեզ, նոյնը բնականաբար նուիրական է ինձ համար ըսաւ։

Մրայօնեան գլխովը լռելեայն շնորհակալութիւն մ'ուղղեց նշանածին եւ քայրը մէկդի դնելով,

—Ասոր գործը լմնցաւ, գոչեց ծիծաղով, խոստովանեցէք որ դուք բնաւ մաս չունեցաք այս քայրին ընտրութեանը մէջ, հիմայ կ'աղաչեմ որ դուք ալ ձեր ընտրութիւնն ընել հաճիք։

—Երկրորդ ընտրութեան մ'ալ պէ՞տք կայ, յարեց Տիկին Գառնակերտեան անշահախնդրութիւն կեղծելով, մինչդեռ եթէ ամբողջ վաճառատան գոհարներն իրեն տային, աչքը չէր կշտանար, այնչափ մեծ էր իր մէջ շահամոլութեան ոգին։

—Կատա՞կ կ'ընէք Տիկին, ըսաւ Մրայօնեան զոքանչին այս խօսքէն զգածուելով, միթէ կարելի՞ բան է, կ'աղաչեմ ժամանակ չկորսնցնենք. էֆէնտին ալ իր զբաղումներն ունի անշուշտ։

Շար.